

ฉบับพระพุทธรูปนต

วารสาร
โพธิยาลัย

๒๓

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒๓ เดือนเมษายน ๒๕๖๐

<p> ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ </p>	<p> ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ </p>	<p> ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ </p>
<p> ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ </p>	<p> ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ </p>	<p> ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ </p>

เปิดเล่ม

ฉบับที่ ๒๓ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

วารสารโพธิyalayฉบับนี้เป็นฉบับ **พระพุทธมนต์** จัดทำพิเศษสำหรับผู้สนใจหรือชื่นชอบการสวดมนต์ การสวดมนต์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีในเกือบจะทุกศาสนา แต่จุดหมายในการสวดมนต์นั้น แตกต่างกันไปตามหลักการของแต่ละศาสนา ศาสนาที่นับถือพระเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ก็จะสวดมนต์เพื่อบูชาหรืออ้อนวอนขอพรตามที่ตนประสงค์

ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่ไม่ได้นับถือพระเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดๆ ด้วยเหตุนี้การสวดมนต์ในพุทธศาสนาจึงมีความแตกต่างจากศาสนาอื่น แม้ว่าจะมีการบูชาพระพุทธเจ้าในหลายบทสวด แต่ก็ไม่ได้บูชาพระองค์ในฐานะพระเจ้า ผู้ดลบันดาลให้คุณให้โทษแก่มนุษย์ได้ เพราะพระพุทธเจ้าทรงประกาศพระองค์ว่า ทรงเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ผู้ได้พัฒนาศักยภาพที่มีในตนให้ถึงจุดสูงสุด คือ การหลุดพ้นจากสังสารวัฏฏ์ สิ้นกิเลส มีความสงบเย็น ไร้ทุกข์โดยสิ้นเชิง และมนุษย์คนอื่น ๆ ก็สามารถเป็นเหมือนพระองค์ได้ หากปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง หรือที่เรียกในภาษาธรรมว่า อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ เป็นต้น

ดังนั้น พระพุทธมนต์ในพระพุทธศาสนาจึงไม่ใช่การสวดอ้อนวอนใดๆ เป็นการประมวลเอาหลักธรรมสำคัญต่างๆ มาร้อยกรองเป็นฉันทลักษณ์ เพื่อให้จดจำง่าย และการสวดมนต์ในพุทธศาสนาเถรวาทของเรา เป็นการสวดที่ดำเนินสืบเนื่องต่อกันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาลจนถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะในวัดวาอารามเป็นการสวดร่วมกันของพระสงฆ์ทั้งวัด ต้องถูกต้องกลมกลืนกัน หากใครสวดผิด เสียงก็จะโดดออกมาเป็นเสียงเพี้ยน ผิดปกติทันที

ด้วยลักษณะการเช่นนี้ การสวดมนต์ในพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งเป็นภาษาดั้งเดิมตามที่พระพุทธเจ้าทรงกำหนดไว้ คือ ภาษาบาลี เนื้อหาในคำสวดมาจากพระสูตรต่างๆ ที่สำคัญในพระไตรปิฎก เช่น มงคลสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร กรณียเมตตสูตร ฯลฯ

หลังพุทธกาลแล้ว ได้มีการแต่งบทสวดเพิ่มเติมขึ้นมาเฉพาะกรณี เช่น พระคาถาชินบัญชร เป็นต้น ซึ่งแต่งในยุคหลัง ซึ่งมีผู้นิยมสวดกันอย่างแพร่หลาย ราย

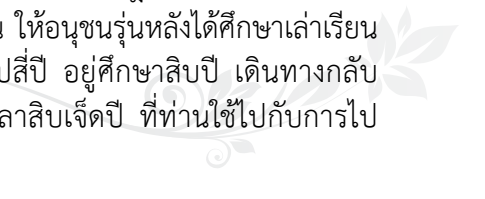
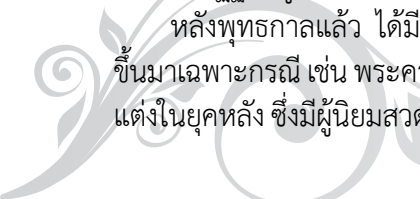
ละเอียดคำแปลในพระคาถาชินบัญชรนี้ พระอาจารย์มหาประนอม ธมมาลงกาโร ได้แสดงไว้ในการบรรยายครั้งหนึ่งของท่าน ทางคณะผู้จัดทำได้ถอดเทปและเรียบเรียงเป็นบทความส่งให้พระอาจารย์ตรวจแล้ว แต่เนื่องจากบทความมีความยาวมากหลายสิบหน้า คงต้องแบ่งลงเป็นตอนๆ ในโอกาสต่อไป

เนื่องจากเป็นฉบับพระพุทธมนต์ เราจึงมีบทความที่เกี่ยวข้องกันกับเรื่องนี้ คือ เรื่อง **สังฆมนต์ กรณียเมตตสูตร และ สูตร หายใจ** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สูตร หายใจ จะเป็นการแนะนำบทสวดต่างๆ ที่คัดสรรมาแล้ว ให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายสามารถเลือกนำมาสวดได้ตามอัธยาศัย

หากเราประกาศตนเป็นพุทธศาสนิกชนแล้ว การสวดมนต์เป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ หากไม่มีโอกาสสวดจริงจังก็น่าควรศึกษาหาความรู้ไว้บ้างอย่างน้อยควรเข้าใจความหมาย เพราะแต่ละบทมีธรรมะแทรกอยู่ด้วย เท่ากับเป็นการศึกษาธรรมะไปในตัวเป็นการน้อมนำเอาคำสอนมาใกล้ชิดกับจิตใจ มาใกล้ตัว ย่อมเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต แม้ในยามที่ชีวิตเกิดประสบเหตุคับขัน ก็ขอให้นึกถึงพระพุทธมนต์เอาไว้ให้ดี จิตใจก็จะมียึดเหนี่ยวที่ดีที่สุด แม้จะต้องถึงกาลกิริยา ก็จะไปสู่สุคติในสัมปรายภพ

ส่วนอาณิสสส์และประโยชน์ของการสวดมนต์ทางการแพทย์ วารสารของเราได้เคยนำเสนอไว้แล้วในโพธิyalay ฉบับที่ ๔ ประจำเดือนกันยายน ๒๕๕๘ หากท่านไม่มีวารสารฉบับดังกล่าว สามารถอ่านได้จากทาง เว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม www.kanlaya-natam.com

นอกจากเรื่องพระพุทธมนต์แล้ว โพธิyalayฉบับนี้ได้นำเสนอเรื่องราวของ **พระถัง ไซ้ จิ้ง** หลวงจีนหนุ่มผู้เดินทางจากเมืองฉางอาน ประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ มาสู่อินเดีย เพื่อมาศึกษาพระพุทธศาสนา และนำเอาคำสอน คือ พระไตรปิฎก (มหายาน) กลับไปแปลที่ประเทศจีน ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเล่าเรียนใช้เวลาเดินทางไปสี่ปี อยู่ศึกษาสิบปี เดินทางกลับอีกสามปี รวมเวลาสิบเจ็ดปี ที่ท่านใช้ไปกับการไป

ประเทศอินเดีย เรื่องของท่านผ่านมากกว่าพันปีแล้ว แต่ผู้คนยังจดจำและเล่าขานกันอยู่ไม่รู้จักจบไม่แต่เฉพาะพุทธศาสนิกชนมหายานเท่านั้น แม้แต่พุทธศาสนิกชนเถรวาทอย่างเราก็พลอยชื่นชมในความตั้งใจจริงที่ประกอบด้วยความอดทนเสียสละอย่างยากที่จะหาพบได้ สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ทิ้งไว้ให้แกโลก

โพธิยาลัย ยังคงพรั่งพร้อมด้วยบทความดี ๆ ที่ให้ทั้งความรู้และความเบิกบานในธรรมแก่ผู้อ่าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง **ธรรมะสำหรับผู้ป่วยและในงานศพ** ของพระอาจารย์มหาประพนธ์ ธรรมมาลังกาโร **หลักธรรมที่ทำให้งาม** ของ อาจารย์วชิร อินทสระ **พระมาลัยเป็นใคร** ฉบับนี้เสนอเป็นตอนที่ ๓ พร้อมด้วยภาพประกอบที่สวยงาม น่าสนใจ

เมษายนเป็นเดือนที่ดอกไม้แข่งกันบานทั่วทุกหนแห่ง เราจึงได้นำรูปดอกไม้สวยๆ เหล่านั้นมาลงเพื่อสร้างความสดชื่นให้กับผู้อ่าน พร้อมด้วยบทกลอนประกอบภาพ

ฉบับหน้าจะเป็นฉบับสำคัญอีกครั้งหนึ่ง คือ ฉบับวิสาขบูชา ซึ่งเราในฐานะพุทธศาสนิกชนย่อมเห็นว่าเป็นวันสำคัญที่สุดของชาวพุทธ เราจึงจะจัดทำวารสารให้เป็นพิเศษอีกครั้ง ขอให้ผู้อ่านทุกท่านคอยติดตาม

คณะผู้จัดทำ

ประธานที่ปรึกษา
พระครูธรรมธรสมนัต นนทิกโก
อัครมหาบัณฑิต

บรรณาธิการอำนวยการ
พระมหาประพนธ์ ธรรมมาลังกาโร

บรรณาธิการบริหาร
พินิตา อัจฉนทรเพ็ญ
panitaang@gmail.com

รองบรรณาธิการ
ทพญ. อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ
Acharak๗๑๕๓@gmail.com

ประสานงาน
พระครูประคุณสรกิจ
(พระมหาการุณย์ กุศลนนโท)
pk.krun๒๑@gmail.com

กองบรรณาธิการ
คณะสงฆ์วัดจากแดง
สำนักงาน : วัดจากแดง
๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์
ช.เพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์. ๐๒-๔๖๔-๑๑๒๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : พฤษภาคม ๒๕๖๐
จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม

ปก
พระพุทธรมต
ภาพปก
มหาบ้านนอก
วาดภาพประกอบ
น้องขวัญ
เครดิตภาพ
มหาบ้านนอก, Cagino bhikkhu,
กุศลนนโท
ศิลปกรรม
สหมิตรกรูปรูพิมพ์
อุปถัมภ์อุปกรณ์คอมพิวเตอร์
โดยคุณพัชรพิมล ยังประภากร
ประธานกรรมการสินค้าแบรนด์
'สุวิมล'
จัดพิมพ์โดย
สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
โทร. ๐๒ ๙๐๓ ๘๒๕๗-๙

- ❁ บทบาทของพระสงฆ์ฯ ตอนจบ.....๓
- ❁ กรณียเมตตสูตร ตอน ๑.....๙
- ❁ สัจจมนต์.....๑๕
- ❁ ขวนอ่านหนังสือ : สูตร หายใจ.....๒๑
- ❁ หลักธรรม ทำให้งาม.....๒๕
- ❁ กวีเมษา : คน พระ ผี.....๓๑
- ❁ กวีนิพนธ์ : ความรักของพระพุทธองค์.....๓๒
: ความรักของผู้ครองเรือน.....๓๓
- ❁ ขวนดูหนัง : Journey to the West.....๓๔
- ❁ พระมาลัย ตอน ๓.....๓๘
- ❁ หลวงปู่ทวด ตอนจบ.....๔๓
- ❁ ธรรมสำหรับเยาวชน.....๔๖

หากท่านผู้อ่านมีความประสงค์จะติดต่อกองบรรณาธิการวารสารโพธิยาลัย หรือต้องการแสดงความคิดเห็น ทิชม หรือคำแนะนำใดๆ กรุณาติดต่อได้ที่อีเมลล์ pk.krun๒๑@gmail.com (พระครูประคุณสรกิจ หรือพระมหาการุณย์ กุศลนนโท) หรือติดต่ออีเมลล์ acharak๗๑๕๓@gmail.com หรือเบอร์โทร ๐๘๒-๘๙๑-๔๔๖๔ (คุณอัจฉรา)

วารสารโพธิยาลัยจัดพิมพ์ด้วยปัจจัยบริจาคของท่านผู้มีจิตศรัทธา โดยเลือกใช้กระดาษคุณภาพดีเพื่อรักษาสุขภาพของผู้อ่าน เปี่ยมด้วยคุณค่าทางธรรมที่คัดสรร เพื่อแจกเป็นธรรมทาน และบริจาคไปตามห้องสมุด หากท่านอ่านจบแล้วต้องการแบ่งปันธรรมทาน โปรดส่งต่อให้ท่านอื่นที่เห็นคุณค่า หรือมอบให้ สถาบัน ห้องสมุด วัด หรือสถานปฏิบัติธรรมต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางธรรมกว้างขวางต่อไป

ท่านสามารถติดตามอ่านวารสารโพธิยาลัย ทุกฉบับย้อนหลังได้ทาง เว็บไซต์วัดจากแดง www.watchakdaeng.com, เว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม www.kanlayanatam.com และ Facebook Page : Kanlayanatam

- ขออนุโมทนาบุญผู้ร่วมจัดพิมพ์วารสารฉบับนี้
๑. ชมรมกัลยาณธรรม
  ๒. คุณจิรวรรณ ศิริจิตร
  ๓. คุณสุภาพร หทัยสุทธิธรรม และครอบครัว

ของ พระสงฆ์ ใน สังคมปัจจุบัน (ตอนจบ) การให้ธรรมโอสภ กับผู้ป่วยและในงานศพ

ฉบับที่แล้วได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งได้แนะนำไว้ ๕ งาน คือ งานแต่ง งานบวช โรงเรียนวิถิปุทธ และงาน เยี่ยมผู้ป่วยไข้ รวมไปถึงงานศพ ยังค้างหัวข้อ สุดท้าย ซึ่งขอเสนอแนวคิดฝากไว้ในฉบับนี้ ประเด็นเรื่องของผู้ป่วย ในพระสูตรต่างๆ มี คิลานสูตร เป็นต้น ที่พระอานนท์ได้ไปกราบทูล ให้พระพุทธองค์เสด็จไปเยี่ยมพระคิริमानนท์

ซึ่งอาพาธหนัก พระองค์ตรัสเรื่องสัญญา ๑๐ ประการผ่านพระอานนท์ แล้วพระอานนท์ ก็ได้นำพระธรรมเหล่านั้นไปแสดงแก่พระคิริมานนท์จนหายอาพาธ หากมีคำถามว่า ระหว่าง เทศน์ในงานศพ กับเทศน์ตอนที่เขาป่วย อันไหน จะได้ประโยชน์มากกว่ากัน คำตอบก็คือ เทศน์ ให้ผู้ป่วยฟังย่อมได้ประโยชน์มากกว่า เพราะ ทั้งตัวผู้ป่วยและญาติพี่น้อง พร้อมที่จะฟัง

มากกว่า แต่เทศน์ในงานศพก็มักเทศน์ตามประเพณี คนฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง ไหนๆ ก็ตายแล้ว แต่ตอนป่วย ใจทุกคนมาหมดเลย ญาติพี่น้องทุกคนหวังมาก ถ้าเห็นพระมาก็อยากให้ผู้ป่วยได้รับศีล ถวายสังฆทาน ฟังพระสวด รับกรรมฐาน เปิดโอกาส เปิดใจให้พระได้แสดงธรรมเต็มทีที่ แต่งานศพนี้ **เขาเปิดใจครั้งเดียว** ฉะนั้น ถ้าพระได้ไปเยี่ยมผู้ป่วย สวดเมตตาสูตร โปชฌังคปริตร ชันธปริตร คิริमानนทสูตร ให้เขาฟัง พระสูตรเหล่านี้พระต้องเรียนให้กระจ่าง และถ้าให้กรรมฐานด้วยจะช่วยให้ผู้ป่วยได้มาก

เท่าที่อาตมาได้ไปทดลองกับผู้ป่วย พอไปถึงก็ให้โยมรับศีล สวดพระปริตรตามที่บอกนี้ พอเขาตั้งใจฟังพระแล้วก็ชวนคุยธรรมะ ผู้ป่วยบางรายที่นอนขมอยูกลับลุกขึ้นได้ เพราะอานุภาพแห่งบุญกุศลที่ได้ฟัง และน้อมจิตตามไป การตั้งใจสมาทานศีล จิตแน่วแน่รับฟังอย่างมีสมาธิ และเกิดปัญญาที่พิจารณาเนื้อหาตาม พระไม่ต้องรอให้โยมนิมนต์นะ ไปเยี่ยมได้เลย และที่สำคัญต้องไม่ไปหวังลาภสักการะหวังแค่ไปให้ศีลให้พรโยม สวดพระปริตรให้ หากได้แปลให้ฟังด้วยยิ่งดี ที่สำคัญคือสวดถูกอักขระ คุยธรรมะสั้นๆ ถ้าคนที่เคยเรียนกรรมฐานมา ก็ตั้งเข้ากรรมฐาน แต่ถ้าไม่เคย

ก็ไม่เป็นไร เสร็จแล้วก็แผ่เมตตา พระต้องมีเมตตาบริสุทธิ์ ไม่หวังลาภ แม้แต่คนธรรมดา ถ้าเห็นพระก็ได้กำลังใจแล้ว ยิ่งผู้ป่วยยิ่งดีใจมาก พระมาให้พระนโยม ให้พรแปล ทั้งผู้ป่วยและญาติก็ได้กำลังใจ เกิดศรัทธา

ตอนนี้ในโรงพยาบาลขาดแคลนพระสงฆ์ที่จะมานำทำกิจกรรมเหล่านี้ ถ้ามีพระที่มีความรู้ในพระสูตรเหล่านี้ มีความรู้ภูมิธรรมมีความรู้กรรมฐาน ไปชวนผู้ป่วยและญาติพูดคุยธรรมะ พอเขาสนใจแล้วค่อยตั้งเข้ากรรมฐานเท่าที่ไปสวดให้ในหลายโรงพยาบาลพบว่าผู้ป่วยหลายคน ที่ตั้งใจฟังตั้งใจทำใจแล้วก็กลับหายป่วยกลับบ้านได้ และอีกประเภทคือเขาได้กำลังใจขึ้นมา จากไปเหมือนนอนหลับปุ๋ย ยิ้มจากลา เขาจากไปขณะที่ฟังสวดด้วย จากไปด้วยอาการสงบมากๆ ส่วนที่ฟังสวดแล้วหายป่วยก็มี ส่วนที่จากไปขณะสวดก็มีหลายราย พระก็ไม่รู้จักผู้ป่วย พอพระสวดมนต์ แผ่เมตตาให้ เขาเกิดปิติ น้ำตาไหล เต็มข้างๆ ก็เกิดศรัทธา เสียงผู้ป่วยและญาติเรียกร้อง “...นิมนต์ครับ เต็มขานี้มนต์ครับ”

อาตมาเคยไปเยี่ยมผู้ป่วยห้อง CCU มีผู้ป่วย ๘ คน ไปสวดเพียงหนึ่ง อีกหลายเตียงพนมมือด้วย เขาก็ได้อานิสงส์ ได้พลังด้วย “...นิมนต์มาทางนี้หน่อยครับ” ได้ยินถาม

พยาบาลว่าพระจะมาอีกเมื่อไหร่ หลายคนตีใจจนร้องไห้ พระไปโปรดก็หวังแค่ให้ผู้ป่วยมีสุขภาพแข็งแรง เป็นกำลังใจให้ทั้งญาติทั้งผู้ป่วยหลายคนที่ไม่เคยรู้จัก พระสวดมนต์ แผ่เมตตาให้ เขาก็มีความรู้สึกดีๆ กับพระ ความรู้สึกดีกับพระศาสนาเห็นที่พึ่งทางใจทันทีที่อาตมาจึงอยากจะให้พระสงฆ์ช่วยกันทำหน้าที่ตรงนี้ให้มากๆ ไม่ต้องรู้มากหรอก เมตตาสูตร โพชฌงค์ ถ้ามีความสามารถก็เพิ่มศิริมานนทุสฺส และให้กรรมฐาน ให้คนป่วยหายใจเข้าลึกๆ หายใจเข้าพุท หายใจออก โธ แค่นี้แหละ แล้วเราก็สวดพระปริตร ให้เขาสมาทานศีล อย่างน้อยได้มนุษย์สมบัติแล้ว ถ้าจิตอยู่ในบทสวด สวรรค์สมบัติก็ได้แล้ว ถ้าจิตอยู่ในกรรมฐานอาจจะบรรลุนิพพานอาจได้นิพพานสมบัติด้วย ผู้ป่วยหลายคนอยู่ในกรรมฐานได้ก็ไม่เครียดกับโรค เห็นชั้น ๕ เป็นทุกข์ ดูเวทนานุปัสสนาฯ อยู่กับความเจ็บไข้ได้สบาย แม้ร่างกายเสื่อมไป แต่จิตใจเข้มแข็งมากอยู่กับกรรมฐานได้ถือว่าเป็นสุดยอดของผู้ป่วย

โรงพยาบาลของรัฐส่วนหนึ่งจะมีโครงการ **Palliative Care** เป็นโครงการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง ดูแลด้านจิตใจด้วยการให้ธรรมะด้วย อาตมาเคยเข้าไปบรรยายให้คณะแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลเทพธารินทร์ฟิง โรงพยาบาลราชวิถีก็เคยไป และต่อมากลุ่มพระสงฆ์ได้จัด **กลุ่มศีลานธรรม** ขึ้นมา เมื่อก่อนกลุ่มนี้ยังไม่มีใครรู้จัก ตอนนี้มีบทบาทกว้างขวางขึ้น ที่อเมริกาเขาก็มีการทำวิจัย ใช้บทสวดกับผู้ป่วยและจิตอาสาที่เป็นผู้ป่วยมะเร็ง เลือกรมา ๒๐๐ คน กลุ่มหนึ่งใช้ศีโมธรรมดา อีกกลุ่มใช้ศีโมพร้อมฟังบทสวดมนต์ด้วย ผลคือ ศีโมธรรมดา สั้นไปตามอายุขัยส่วนที่ใช้บทสวดมนต์ด้วย ร้อยละ ๑๐ เหลือ

รอดชีวิต สูงสุดร้อยละ ๑๓ ยังไม่ตาย หมอเห็นผลก็สงสัยว่าบทสวดมนต์ต้องมีอะไรดีแน่ เมื่อคุณหมอจากอเมริกาเมืองไทยก็มาเล่าให้ฟัง จึงมีการจัดอบรมขึ้นที่โรงพยาบาล นิมนต์พระสงฆ์ร้อยรูป มีโครงการร่วมกับสถานศึกษา และกลุ่มศิลาธรรมก็เข้ามาช่วยในภายหลังแล้วขยายไปในวงกว้าง

โรงพยาบาลใหญ่ๆ มีความต้องการทำโครงการเรื่องพระสงฆ์ดูแลผู้ป่วยกันมาก เพราะพระสงฆ์มีศักยภาพในเรื่องนี้ และพระเราไม่ได้ไปทาลาภสักการะ แต่ไปเผยแผ่ธรรมะกับผู้ป่วยได้ทั้งผู้ป่วย ญาติคนป่วย ให้กำลังใจเขา เราไปสวดมนต์ให้ตอนที่เขาป่วย เป็นการให้ศีลให้พรให้สติ ให้กรรมฐานก่อนที่เขาจะจากไป พอเขาสิ้นชีวิตไปแล้ว ญาติๆ เขาคิดถึงความดีตรงนี้ พระไปเทศน์งานศพ ญาติๆ มีโอกาสบำเพ็ญกุศลไปถึงผู้วายชนม์ ขอทำบุญอุทิศส่วนกุศลถวายวัดอีก พระศาสนาก็ได้รับการดูแล ญาติๆ ก็ต้องการดูแลคนป่วย ก่อนผู้ป่วยจากไปก็ได้รับการดูแลด้วยธรรมะ มีประทีปธรรมนำทางไป

เพราะฉะนั้น เทศน์ในช่วงเวลาที่สำคัญของผู้ป่วยประโยชน์มากกว่าเทศน์ในงานศพ อย่างอาทิตย์โน้น ไปวัดธาตุทองฯ ผู้ป่วยเขาประสบอุบัติเหตุ กระดูกสันหลังหัก นอนอยู่บนเตียงมา ๕ ปี ทำอะไรไม่ได้ ญาติๆ ได้นำชีวิตอาตมาไปให้

ฟัง เขาชอบมาก ทั้งที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ได้
ศีตธรรมะกันนอนฟังอยู่บนเตียง ฟังมา ๔ - ๕ ปี
จนจากไป เขาสัญญาไว้ว่าถ้าเขาตาย ให้นิมนต์
อาตมาไปเทศน์งานศพให้เขาด้วย ญาติๆ ได้จัด
งานใหญ่ มีการพระราชทานเพลิงศพ คนที่มา
ร่วมงานตั้งใจฟังไม่ถึงครึ่ง นอกนั้นคุยกัน
เจี้ยวจ้าว ญาติบอกว่าผู้ตายได้ประโยชน์จาก
การฟังซีตีมามาก เพราะฟังแล้วเข้าใจง่าย และ
เรื่องอะไรที่เขาต้องการรู้ เช่น บทสวดที่เขาเคย
สวดแต่แปลไม่ได้ เขาก็ได้เข้าใจความหมาย
เกิดประโยชน์ อาตมาเคยอัดเสียงธรรมะใส่
Thumb drive ไว้ให้พวกผู้ป่วยที่มีผลกดทับ
นอนป่วยอยู่บนเตียงนานๆ ทรมานมาก ผาก
พยาบาลไว้ให้ผู้ป่วยกลุ่มนี้ฟัง ผลคือผู้ป่วยไม่ตื่น
ทุรนทุราย ไม่ทรมานกับความเจ็บป่วย ผล
กดทับดีขึ้น ไม่ร้องเรียกหาหมอ ฟังแล้วจิตสงบ
สบาย เมื่อก่อนอาตมาอัดใส่ Thumb drive ไว้
เกือบพันชุด ฟังได้คราวละ ๘ ชั่วโมง

สรุปจากตรงนี้ เรื่องบทบาทของพระ
สงฆ์กับผู้ป่วยนี้ได้ประโยชน์มากมาย ช่วยให้
เขาเข้าใจชีวิต เข้าใจธรรมะ เข้าใจพระศาสนา
เพราะในช่วงเวลาวิกฤตอย่างนั้น ทั้งผู้ป่วย ทั้ง
ญาติส่วนใหญ่ กำลังมองหาที่พึ่งทางใจ พร้อม
จะเปิดใจรับธรรมะ

ผู้ป่วยบางรายป่วยหนัก ประนมมือไม่ไหว

ก็พยายามจะประนมมือขึ้นมา มีคนหนึ่งตี๋มสุธา
เป็นแผลในกระเพาะ เลือดออกในกระเพาะ มา
โรงพยาบาลกระทั่งหันหัน ดิ้นทุรนทุราย หมอกก็ให้
ยาพอระงับปวดไปได้ พอหม้อออกไปปั๊บ ปวด
อีกแล้ว ทำยังไงดี “โยม อาตมาจะสวดมนต์
ให้นะ ฟังแล้วจะได้หายปวด” สวดพักหนึ่ง
ใจของเขาน้อมไปในเสียงสวด ด้วยจิตที่เป็นกุศล
และพุทธานุภาพ ก็หายปวด “โยม..หายปวด
มันเรื่องของชั้น ๕ โยมฟังเสียงสวดดีกว่า
อาตมาจะสวดมนต์ให้” สักพักหนึ่งหายปวด
หายแล้ว คนไข้คลานลงจากเตียง อาตมาถามว่า
โยมจะไปไหน เขาตอบว่าไปหาของถวายท่าน
“อาตมาบอกว่าไม่ต้องๆ อาตมาไม่ต้องการ
ปัจจัยหรอก แต่ขออะไรจากโยมสักอย่างหนึ่ง
ได้ไหม” คนไข้ตอบว่าได้ครับ “ถ้าหายป่วยกลับ
ไปบ้าน โยมไม่ตี๋มอีกจะได้ไหม ปัจจัยไม่ต้อง
ถวายหรอก ขออย่างเดียวกลับไปบ้านแล้วโยม
ไม่ตี๋มอีก อาตมาก็พอใจแล้ว” โยมก็รับปาก

การสวด การแปล แล้วน้อมจิตเขาเข้ามา
พระไปด้วยใจบริสุทธิ์ หัวใจให้เขามีที่พึ่ง ให้เขา
หายป่วย บางรายไปถึงประตูห้องผู้ป่วย ญาติ
มองหน้า ทั้งตี๋ใจ ทั้งเสียใจ น้ำตาไหลกัน เพราะ
ว่าพอพระไปถึง ผู้ป่วยสิ้นลมพอดี อาตมาก็
ปลอบใจเขา แม่เมตตาให้ บางทีโยมป่วยอยู่
ต่างจังหวัด...ขอฟังธรรมะ อาตมาสวดมนต์

ฉะนั้น ธรรมะนั้นทันยุคทันสมัย ใช้ได้ตลอดกาล ธรรมะกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ **การบังสุกุล** เราก็เห็นแต่พระพิจารณาบังสุกุลตามโรงศพหรือบังสุกุลก่อนเผา แต่บังสุกุลที่พระพุทธรเจ้าได้แนะนำไว้คือ ไปเก็บผ้าที่เขาทิ้งแล้วจากที่ต่างๆ ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นระบบรีไซเคิลที่พระพุทธรเจ้าทำมา ผ้าบังสุกุลที่เปื้อนฝุ่นก็ไปซักมา แล้วก็มาซัก มาต้ม มาเย็บ แล้วผ้าที่เก่าแล้วก็ไปทำผ้าเช็ดเท้า เช็ดเท้าไม่ได้แล้วก็เอาไปขยำผสมกับดินเหนียวฉาบทาทุกปี นั่นคือ **ระบบรักษาสิ่งแวดล้อม คือระบบบังสุกุลของพระพุทธรเจ้า**

ธรรมะของพระพุทธรเจ้าไม่ตกยุคสมัย โดยเฉพาะ **การปลูกต้นไม้** ได้บุญกุศลทำบุญครั้งเดียวได้กุศลถาวร ก็มีบุญ ๕ อย่าง ทำบุญครั้งเดียวได้บุญถาวร ๕ อย่าง คือ ปลูกต้นไม้ ขุดสระน้ำ ทำถนน สร้างสะพาน สร้างศาลา เคยมีเวทนามาทูลถามพระพุทธรองค์ว่าทำบุญอะไรจึงได้บุญถาวร พระพุทธรองค์ตรัสตอบว่า ปลูกต้นไม้ ขุดสระน้ำ ทำถนน สร้างสะพาน สร้างศาลา เรื่องการปลูกต้นไม้ไม่ตกยุคจริงๆ พระพุทธรเจ้าทรงเน้น เพราะถ้าชาวพุทธปลูกต้นไม้ ๑ ต้น ถือว่าได้สร้างที่ประสูติถวายพระพุทธรเจ้า ได้สร้างที่ตรัสรู้ ได้สร้างที่แสดงธรรม ได้สร้างที่ปฏิบัติธรรม เพราะพระพุทธรเจ้าทุกพระองค์ ประสูติใต้ต้นไม้ ตรัสรู้ใต้ต้นไม้ แสดงธรรมใต้ต้นไม้ และปรินิพพานใต้ต้นไม้ ถ้าชาวพุทธปลูกต้นไม้ถือว่าได้สร้างที่ประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน และต่ำกว่านั้น ได้สร้างวิมานให้รุกขเทวดา

ต่ำกว่านั้นคือได้ถวายเป็นพระราชกุศลแต่ในหลวง ต่ำกว่านั้นได้ปัจจัย ๔ ปลุกกล้วยก็ได้กล้วย ปลูกขนุนได้ขนุน ต่ำกว่านั้นก็ได้ดินฟ้าอากาศที่สมบูรณ์ ฝนตกต้องตามฤดูกาล ได้น้ำ ทำระบบกักน้ำแล้งด้วยวิธีพุทธ รักษาป่า รักษาต้นไม้ รักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยระบบบังสุกุล ด้วยระบบวิธีของพระพุทธรเจ้า รักษาศีล ทำให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ปลูกต้นไม้ ทำบุญด้วยน้ำ รักษาสิ่งแวดล้อม

สรุปว่า ธรรมะของพระพุทธรเจ้าไม่ตกยุคทันสมัย เพียงแค่เราพลิกพื้นเอามาใช้ โดยเฉพาะโรงเรียนต่างๆ หรือสถานที่ประกอบธุรกิจ ถ้าขาด **หลักธรรมมาภิบาล** ก็มีแต่เรื่องวุ่นวาย ธรรมะใช้ได้ตลอดเวลา เพียงแค่เราไม่เอามาใช้เท่านั้นเอง รู้มากเอามาใช้ได้มากก็ได้ประโยชน์มาก รู้น้อยเอามาใช้น้อยก็ได้ประโยชน์น้อย ธรรมะเอามาใช้ได้ทุกเรื่อง ทุกหนทุกแห่ง ทันยุคทันสมัย ทันกาล ที่เราพูดว่าเกิดมาทำไม หลายคนก็ตอบว่าเกิดมาเพื่อชดใช้กรรมเกิดมาเพื่อทำความดี แต่คำตอบคือทุกคนเกิดจาก **อวิชชา** เกิดมาเพื่อหา **วิชชา** วิชชาที่หนึ่ง วิชชาสี่สาร วิชชาที่สอง วิชชาชีพ วิชชาที่สาม **วิชาใช้ชีวิต** พระพุทธรเจ้าสอนวิชา

ใช้ชีวิตให้อย่างสมบูรณ์ที่สุด วิชชาชีพ ทุกที่สอนให้ได้ทั้งหมด วิชชาสี่สารพ่อแม่ก็สอนให้ โรงเรียนก็สอนให้ แต่วิชาใช้ชีวิต พระพุทธรเจ้าสอนให้ใช้ในชีวิตร เอาศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้ในชีวิตร จะใช้ชีวิตแบบไหนก็ต้องอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา

กณีนัยเมตตสูตร

(ตอน ๑)

กณีนัยเมตตสูตร

พระสูตรว่าด้วยการเจริญเมตตาและ
อานุภาพแห่งเมตตา

กระระณียะมัดตะกุสะเลนะ
 ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สักโก อุชฺฐ จะ สุหุชฺฐ จะ
 สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานิ
 สันตฺสสะโก จะ สุกะโร จะ
 อัมปะกัจโจ จะ สัตตะหุคะวุดติ
 สันตินทุริโย จะ นิปะโก จะ
 อัมปะกัมโป กุเลสุ อะนะนุกิทธิ
 นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิญจิ
 เยนะ วิญญู ปะเร อุปะวะเทยฺยุง
 สุจิโน วา เขมิโน โหนตุ
 สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตตตา
 เข เกจิ ปาณะภูตฺตติ

ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
 ทิฆมา วา เข มะหันตา วา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา
 ทิฏฐา วา เข จะ อะทิฏฐา
 เข จะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร
 กุตา วา สัมภะเวสี วา
 สัพเพ สัตตา ภะวันตุ สุขิตตตา
 นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพละ
 นาติมัญญะเถ กัตตะจิ นัง กิญจิ
 พฺยาโรสะนา ปะภีฆะสัญญะ
 นานญญะมัญญุสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
 มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง
 อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 เอ่วมปี สัพพะภูตฺสุ
 มานะสัมภะวะเย อะปะริมาณัง
 เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสัมมัง

มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 อุทัง อโธ จะ ติริยัญจะ
 อะสัมพาหัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
 ติฏฐัญจะรัง นิสินโน वा
 สะยาโน वा ยาวะตัสสะ วิคะตะมัทโธ
 เอตัง สะติง อะธิฏฐะเย
 พุริหุเมเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ
 ทิฏฐัญจะ อะนุปะกัมมะ สีละวา
 ทัสสะเนนะ สัมปัน โน
 กาเมสุ วิเนยยะ เกหัง
 นะ หิ ชาตุ กัพะเสยยัง ปุณะเรติติ ฯ

คำแปล กรณียเมตตสูตร

กิจนั้นได้อันพระอริยเจ้า ผู้บรรลุปหอัน
 ระงับกระทำแล้ว กิจนั้นอันกุลบุตรผู้ฉลาด
 ในประโยชน์พึงกระทำ กุลบุตรนั้นพึงเป็นผู้
 ออาจหาญและชื่อตรงดี เป็นผู้ที่ว่าง่าย อ่อนโยน
 ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น เป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย เป็นผู้มี
 กิจธุระน้อย ประพฤติเบากายจิต มีอินทรีย์อัน
 ระงับแล้ว มีปัญญา เป็นผู้ไม่คะนอง ไม่พัวพัน
 ในสกุลทั้งหลาย วิญญูชนติเตียนชนทั้งหลาย
 อื่นได้ด้วยกรรมอันใด ไม่พึงประพฤติกกรรม
 อันนั้นเลย

พึงแผ่ไมตรีจิตไปในหมู่สัตว์ว่า ขอสัตว์ทั้ง
 หลายทั้งปวงจงเป็นผู้มีสุข มีความเกษม มีตน
 ถึงความสุขเกิด สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย ทั้งที่เป็นผู้
 ยังมีความสะดุ้ง (มีต้นหา) หรือผู้ที่มั่นคง (ไม่มี

ต้นหาทั้งหมดไม่เหลือ) ที่เป็นสัตว์ลำตัวยาวหรือ
 ใหญ่ หรือปานกลาง หรือสั้นก็ดี ทั้งในสัตว์ลำตั
 ละเอียดหรือสัตว์ลำตัวยาวก็ดี ทั้งที่ได้เห็น
 แล้วหรือมิได้เห็นก็ดี เป็นผู้อยู่ในที่ไกลหรือที่ใกล้
 ก็ดี เป็นผู้ที่เกิดแล้ว หรือกำลังหาที่เกิดอยู่ก็ดี

ขอสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงเป็นผู้มีตนถึง
 ความสุขเกิด สัตว์อื่น อย่าพึงข่มเหงสัตว์อื่น
 อย่าพึงดูหมิ่นอะไรๆ เขา ในที่ใดๆ เลย ไม่ควร
 ปรารถนาทุกข์แก่กันและกัน เพราะความกริ้ว
 โกรธและความคุมแค้น มารดาถนอมปกป้องลูก
 คนเดียวผู้เกิดในตน ด้วยยอมนสละแม้ชีวิตตนได้
 ฉันทใจ พึงตั้งใจเจริญเมตตา โดยไม่มีประมาณใน
 สัตว์ทั้งปวง แม้ฉันทนั้น

บุคคลพึงตั้งใจเจริญเมตตา โดยไม่มีที่สุด
 ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไม่มีความคิดปอง
 ร้าย ไม่มีความเป็นศัตรู แผ่ไปยังสรรพสัตว์ทั้งทิศ
 เบื้องบน ทิศเบื้องต่ำ และทิศเบื้องขวาง ผู้เจริญ
 เมตตาอย่างนี้ จะยืน เดิน นั่ง หรือ นอน ก็ตาม
 พึงตั้งสติคือเจริญเมตตานั่นไว้ ความง่วงเหงา
 ย่อมครอบงำไม่ได้ บัณฑิตทั้งหลายกล่าวเมตตา
 วิหารธรรมนี้ว่า เป็นพรหมวิหารในพระศาสนา
 บุคคลผู้นั้นย่อมไม่ตกไปในมิถิฉาทิฏฐิ คือ
 ความเห็นผิดว่าเป็นตัวเป็นตน (สักกายทิฏฐิ)
 เป็นผู้มิศีล ถึงพร้อมแล้วด้วยการรู้เห็นตามความ
 เป็นจริง (สัมมาทิฏฐิในโสดาปัตติมรรค) กำจัด
 ความยินดีในกามทั้งหลายได้ ย่อมไม่เข้าถึงซึ่ง
 ความนอนในครรรค์ (คือการเกิดอีก) โดยแท้ที่
 เดียวแล

พระธรรมเทศนา

วันนี้อาตมาจะแสดงธรรมเรื่อง บทสวด
 กรณียเมตตสูตร บทสวดนี้คัดออกมาจากพระ
 สูตร ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสให้พระป่าฟัง

มีพระปากลุ่มหนึ่ง ชุตงค์ไปหาที่จำพรรษา ไปเจอที่เหมาะสมมาก เป็นป่าที่สงบวิเวกพอสมควร เข้าไปอยู่แล้วพระท่านชอบ แต่ก็มีปัญหาอยู่ว่า ป่านั้นมีรุกขเทวดาอยู่มาก แล้วพอพระไปอยู่จำพรรษา เทวดาก็อึดอัด ก็เลยต้องย้ายออกไปข้างนอกชั่วคราว เอาลูกไปด้วย ไปเล่นข้างนอก เพราะเมื่อพระไปอยู่ก็เหมือนกับว่า มีแขกผู้มีเกียรติมาอยู่ในบ้านเรา ทำอะไรไม่ค่อยจะสะดวก เทวดาคิดว่าพระก็คงจะอยู่ชั่วคราว แต่อยู่ไปๆ พระก็ไม่มีท่าทีว่าจะไปไหน

เทวดาก็เลยประชุมกันว่าจะทำอย่างไรกันดี ต้องออกจากบ้านนานมันก็ลำบากเหมือนกัน แล้วก็เทวดาองค์หนึ่งเสนอว่า หลอกให้พระกลัวดีไหม พระจะหนีไปเอง ก็เลยตกลงกัน หลังจากนั้นก็ทำท่าน่าสะพรึงกลัวต่างๆ พระก็ให้เห็น ได้ยินเสียง มีอะไรที่วุ่นวายๆ ทุกวัน แต่ก็ไม่ใช่เพียงแค่นั้น เทวดาบางองค์ร้ายกว่านั้น ปล่อยกลิ่นเหม็นด้วย

ที่นี้วันอุโบสถแรกของพรรษา พระก็มาลงป่าติโมกข์ร่วมกัน ท่านพระอาจารย์ที่เป็นประธานสงฆ์ ดูลูกศิษย์ลูกหา เอ๊ะ ทำไมมาแรกๆ พวกท่านดูหน้าตาผ่องใสดี เดียวนี้ดูหน้าเศร้าหมอง ผ่ายผอม เป็นโรค เป็นอะไรไปหรือเปล่า พระลูกศิษย์จึงเล่าให้ท่านฟัง ท่านบอกว่าตายแล้ว จะแก้อย่างไรดี แต่ไม่เป็นไร พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้เข้าพรรษาที่สองได้ อันนี้หมายถึงว่า พรรษาของเราสามเดือนใหม่ แต่

ว่าถ้าไม่เข้าเดือนกรกฎาคม ไปเข้าเดือนถัดไปคือเดือนสิงหาคมก็ได้ ถ้ามีเหตุจำเป็น แต่ถ้าเข้าพรรษาเดือนแรกมีปัญหา ก็ย้ายไปจำพรรษาที่อื่น เริ่มต้นใหม่ในเดือนที่สองก็ได้

ตกลงพระพากันกลับไปเฝ้าพระพุทธองค์ ขออนุญาตย้ายไปจำพรรษาที่อื่น พระพุทธองค์ไม่ทรงอนุญาต แต่ทรงสอนกรรมเมตตสูตร ซึ่งในตอนต้นนั้นท่านก็เล่าถึงคุณธรรมของพระที่จะไปอยู่ป่า และต่อจากนั้นก็เป็นเรื่องวิธีการแผ่เมตตา แล้วก็ทรงให้พระกลุ่มนี้กลับไปสวดบทนี้ แผ่เมตตาให้เทวดาก่อน แล้วจะไม่มีปัญหา แล้วก็ไปตามที่พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์

ฉะนั้นจึงเป็นธรรมเนียมจนกระทั่งทุกวันนี้ว่า พระเราธุดงค์ไปไหน พอปักกลดแล้วเราจะสวดกรรมเมตตสูตร แผ่เมตตาแก่มนุษย์ทั้งหลาย ขออย่ามาหลอก ขออย่ามาปล่อยกลิ่นเหม็น เดียวเราจะภาวนาไม่ได้

กระระณียะมัดตะกุสะละนะ มาจาก กระระณียะ + อัดตะ + กุสะละ คำว่า **กระระณียะ** ก็คือสิ่งที่ควรกระทำ คำว่า **อัดตะ** ในที่นี้ท่านแปลว่าประโยชน์ ส่วน **กุสะละ** กุศล แปลว่า ฉลาด คนเราจะทำกุศลก็ต้องฉลาด ฉลาดในประโยชน์ประโยชน์ ในที่นี้หมายถึงสิ่งที่จะนำไปสู่การพ้นทุกข์ ซึ่งโดยสรุปแล้วคือไตรสิกขาได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา คือเป็นผู้ที่ฉลาดในเรื่องการศึกษา ในเรื่องการพัฒนาตัวเอง

สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ หมายถึง เหมือนผู้รู้ทางที่จะนำไปสู่ความสงบอย่างดีแล้ว หมายถึงพระอริยเจ้าทั้งหลาย การปฏิบัติตามรอยของพระอริยเจ้าทั้งหลาย คุณธรรมของผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ซึ่งพระที่อยู่ป่าหรือนักปฏิบัติทั้งหลายควรจะพัฒนาขึ้นให้มีอยู่ในจิตใจของตัวเอง

ข้อแรกคือ **สักโก** ในที่นี้แปลว่าอาจ แต่โดยทั่วไปหมายถึงว่า มีความสามารถหรือเก่ง มีความเก่ง มีความสามารถ และมีความองอาจ ความองอาจนี้เป็นเรื่องสำคัญและเป็นคุณธรรมเด่นของหลวงพ่อบุชชาข้อหนึ่ง ท่านเป็นคนที่ยองอาจมาก อย่างเช่นญาติโยมส่วนมากที่เคยอ่านประวัติท่าน ก็คงจำได้ว่าตอนที่ท่านไปอยู่ป่าช้า ทำไมหลวงพ่อบุชชาไปอยู่ป่าช้า เพราะท่านกลัวผี คนทั่วไปกลัวผีก็เป็นอันว่าสถานที่สุดท้ายในโลกที่จะไปค้างคืนก็คือป่าช้า แต่นักปฏิบัติอย่างหลวงพ่อบุชชาไม่คิดอย่างนั้น คิดตรงกันข้ามว่าสิ่งที่เรากลัวที่สุดคือกลัวป่าช้า เพราะฉะนั้นก็ต้องไปอยู่ป่าช้าให้ชนะจนได้

ฉะนั้นนักปฏิบัติเราก็ไม่ใช่ว่า เราจะไม่กลัวอะไรเลย มันก็มีเหมือนกัน เมื่อครั้งที่แล้วก็เล่าว่า วิรูปบุรุษคือใคร วิรูปบุรุษไม่ใช่คนไม่กลัว **วิรูปบุรุษคือผู้ที่สามารถทำสิ่งที่ถูกต้องทั้งๆ ที่กลัว** ถ้าอยู่ในบางสถานที่ไม่กลัวเลย ก็โง่งม ความกลัวเป็นสัญญาณว่ามีอันตราย แต่ถ้าเราแพ้ต่อความกลัว สิ่งที่เราควรทำไม่ได้ทำเพราะกลัว แสดงว่าเป็นกิเลสเป็นข้อบกพร่อง แต่ถ้าความกลัวก็เป็นสักแต่ว่าความรู้สึกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น เราก็รู้เท่าทัน เราก็ไม่ได้ยึดมั่นถือมั่น ไม่ได้สนใจมันมากเกินไป มันก็จะค่อยๆ ดับไป

พระพุทธองค์เองก็มีหลักระหว่างที่ท่านปฏิบัติก่อนตรัสรู้ ว่า ความกลัวเกิดในอริยาบถใด ท่านจะไม่เลิกอริยาบถนั้น จนกว่าความกลัวจะหาย เช่นท่านเดินจงกรม ถ้าเกิดกลัวขึ้นมา ท่านต้องเดินจนกว่าความกลัวนั้นหาย ไม่ใช่ว่าเปลี่ยนอริยาบถไปนั่ง ไปอยู่ที่อื่นที่ไม่น่ากลัว หรือนั่งสมาธิ นั่งที่ไหนกลัว ท่านจะต้องนั่งจนกว่าความกลัวนั้นหาย เพื่อจะได้เห็นเป็นประสบการณ์ตรงว่าความกลัวเป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นแล้วดับไป

ถ้าเรายังไม่เคยสัมผัสกับตัวเอง ทั้งความเกิดขึ้นและความดับไปของอารมณ์ เราจะยังไม่เชื่อในความไม่เที่ยงของมัน หรือว่าฟังใครพูด ฟังอาจารย์พูดว่า ความกลัวไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรานะ เกิดแล้วดับไป ครบๆๆ แต่เกิดกลัวเมื่อไหร่ะ ทำไม่ได้ แต่ถ้าเราอยู่ได้ทนได้ จนกว่าความกลัวนั้นหายไปเลย เราสามารถทบทวนเห็นกระบวนการของมันทั้งหมด ตลอดสายของมัน จากเกิด เกิดขึ้น เพิ่มขึ้นๆ ถึงที่สุด แล้วก็ค่อยๆ หายไป เรียกว่ารู้เท่าทันอารมณ์นั้นแล้ว โอกาสต่อไปกลัวเมื่อไหร่ เราจะไม่กลัวเต็มที่เหมือนที่เคยกลัวมาก่อน เพราะว่าภายในจิตใจเรามีสัญญา มีปัญญาระดับหนึ่งบอกว่า สิ่งนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราก็เคยเห็นมันเกิดมันดับมาแล้ว

เพราะฉะนั้น ความองอาจเป็นคุณธรรมคู่กับความอดทน คือกล้า บางทีเราก็ทนได้ แต่ไม่กล้าทน หรือว่าเอาคำสอนพระพุทธเจ้ามาอ้าง พอเกิดความเจ็บปวด เกิดทรมานอะไรนี้ โอ๊ย ไม่ใช่ทางสายกลางเสียแล้ว อัตตกิลมถานุโยค พระพุทธเจ้าไม่เคยสอน เลิกซะ หยุดซะ แต่คนเราต้ององอาจ แล้วต้องเก่ง ต้องสามารถ ต้องฝึกให้รู้ แล้วก็ทำให้คล่อง

อุชู จะ สุขุช จะ ตรง ตรงอย่างดีด้วยสองคำนี้สามารถจะอธิบายได้หลายๆ นัยเหมือนกันหลายๆ นัย ก็คือ **อุชู** ตรง คือเว้นจากความคดทางกาย วาจา ส่วน **สุขุช** ตรงอย่างดี คือเว้นจากความคดทางจิตใจ

บางที่ท่านอธิบายว่า **อุชู** ตรง ก็คือชื่อตรง แต่คำว่า **สุขุช** ก็คือย่ำว่าจะต้องชื่อตรงอย่างสม่ำเสมอ ทุกวันๆ ตลอดเวลา คือคุณธรรมของเราทั้งหลาย เราก็มักจะมีอยู่บ้าง แต่จุดสำคัญก็คือเราสามารถรักษาอุดมการณ์ สามารถรักษาจุดยืนของตน ทั้งๆ ที่มีความบีบคั้น หรือว่าสิ่งแวดล้อมจะเอื้ออำนวยให้ปล่อยความซื่อสัตย์สุจริต ถ้าอยู่ในหมู่คนดีก็ง่าย ไซ้ใหม่ แต่ถ้าอยู่ในกลุ่มคนที่ถือว่าความไม่ซื่อสัตย์เป็นเรื่องธรรมดาและคนซื่อสัตย์คือคนโง่ การที่จะรักษาความชื่อตรงหรือความซื่อสัตย์ ก็ยากขึ้นทันที เพราะต้องฝืน ฝืนสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น ตรง แบบ **อุชู** ก็คืออยู่กับคนดีก็ชื่อ ส่วน **สุขุช** ก็คือย่ำว่า ถึงแม้ว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อความชื่อตรง ถึงแม้ว่าจะต้องฝืนกระแสสังคม กระแสโลก จะต้องยังคงตรงอยู่ได้

บางที่ท่านอธิบายว่า ตรง แบบ **อุชู** คือไม่โอ้อวด ความไม่ตรงอย่างหนึ่งคือการโอ้อวด พุดเกินความจริง โดยเฉพาะมันจะเพิ่มบทบาทของตัวเองในสิ่งที่ดี หรือว่าอาจจะเป็นการลดบทบาทในสิ่งที่ไม่ดี แต่ต้องการให้ตัวเองเด่น มักจะพุดเกินความจริง แสดงออกเกินความจริง โอ้อวดก็คือไม่ตรง ที่นี้ **สุขุช** ท่านแปลว่างดเว้นจากการมารยาเสแสร้ง หรือว่าเล่นที่เหลี่ยมลูกไม้ การหลอกลวงคนอื่น ปกปิดโทษของตัวเอง เราเอง อันนี้ก็ลึกกว่าไซ้ใหม่ ลึกกว่าโอ้อวด โอ้อวดคนอื่นเขาจับได้ง่าย แต่มารยานี้คนอื่นเขาจับได้ยาก ฉะนั้นตรงก็คือไม่โอ้อวด ก็เรียกว่า

ตรงคือพูดตามความเป็นจริง แสดงออกตรงตามความเป็นจริง แล้วก็ **สุขุช** ไม่มีมารยา ไม่มีอุบาย ไม่มีเล่ห์กระเท่ ตรงที่สุด

สุวะโจ เป็นผู้ว่าง่าย สอนง่าย ตรงนี้เราจะสังเกตได้ว่า การรับโอวาทหรือคำตักเตือนจากผู้ใหญ่ มักจะง่ายกว่ารับจากคนในระดับเดียวกัน หรือจากระดับลูกน้องลูกหลานหรือผู้มีอายุน้อยกว่า อันนี้ภาษาไทยเรียกว่ามีอัตตา **สุวะโจ** ก็คือ อากาของผู้รักความจริง เป็นผู้ที่ใครต่อใครศึกษาอย่างแท้จริง เป็นอากาของผู้ที่กลัวหลงทาง กลัวทำผิดโดยไม่รู้ตัว ผู้ว่ายากสอนยาก ใครตักเตือนไม่ได้เลย หรือว่าตักเตือนแล้วก็ได้ตอบทันที ถือว่าไม่สมควรเลยที่จะว่าเราอย่างนั้น เพราะว่าตนเองก็ยิ่งกว่าเราอีก จำได้ไหมเมื่อเดือนที่แล้วเมื่อปีที่แล้ว แล้วก็เอาความไม่ดีหรือข้อบกพร่องของคนที่มาตักเตือน เราไม่ได้ตอบ หรือไม่ก็นิ่งเฉย ไม่รับรู้เลย หรือไม่อย่างนั้นก็ ครับๆ ผมจะแก้ไขตัวเองต่อไป แต่จริงๆ แล้วไม่ทำอะไร เหมือนเดิม ทำท่าว่าว่าง่ายสอนง่าย แต่ที่จริงไม่

แต่ถ้าเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่ายจริงๆ ผู้มีคุณธรรมคือสุวะโจนั่น คือใครตักเตือนแล้ว ก็จรรู้สึกขอบคุณ ไม่ใช่พุดเฉยๆ ตามธรรมเนียมว่าขอบคุณนะ แต่รู้สึกจริงๆ ว่าเออ เขามีบุญคุณ

ต่อเราจริงๆ ถ้าบอกเขาได้ว่า ขอขอบคุณนะ คือกิเลสของตัวเองนี่เราเห็นได้ยากที่สุด เราก็ยอมรับว่าต้องมีจุดบอดแน่ๆ ต้องขอบคุณเขาที่ได้ช่วยให้เราเห็นสิ่งที่ตามปกติเราไม่เห็น

ดังนั้น การมีคุณธรรมข้อนี้สำคัญมากในการพัฒนา ไม่ว่าจะพัฒนาตัวเรา พัฒนาครอบครัว พัฒนาสถาบัน พัฒนาชุมชน เพราะว่าถ้าผู้นำผู้ใหญ่ เกิดความคิดว่าตัวเองต้องถูกทุกอย่าง หรือว่าอายุมากกว่า อาบน้ำร้อนก่อน รู้ทุกสิ่งทุกอย่างดีแล้ว แล้วทำความผิดก็ไม่ยอมรับว่าผิด โทษคนอื่นบ้าง หรือไม่ยอมรับเลยว่าไม่ถูก ก็คงจะมีความเจริญได้ยาก แล้วผู้ที่อยู่ข้างล่าง ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ก็ไม่กล้าพูด คือบางทีคนใหม่ ก็แน่นอนว่าคนเก่าสามารถรู้สามารถเห็นหลายสิ่งหลายอย่างที่คนใหม่ยังไม่รู้ยังไม่เห็น เพราะประสบการณ์มากกว่า แต่ในขณะเดียวกัน บางทีคนใหม่ก็สามารถรู้สามารถเห็นบางสิ่งบางอย่างที่คนเก่าไม่รู้ไม่เห็น เพราะเคยชิน เพราะเคยทำแต่อย่างนี้ ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาก็ไม่เคยมีปัญหาอะไรมากมาย ก็เลยไม่ค่อยได้คิดในเรื่องนั้นเลย ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่คนที่มาจากที่อื่นก็อาจจะคิดได้ว่า เอ๊ะ ทำไมเขาทำอย่างนี้ ไม่ค่อยจะเข้ากับอุดมการณ์ ไม่ค่อยจะเรียบร้อย ถ้าทำอย่างนี้มันจะดีกว่า ถ้าคนเราพร้อมที่จะรับฟังคำตักเตือน หรือคำแนะนำจากคนอื่น ไม่ว่าจะเขาเป็นใคร เราก็ได้กำไรมาก แต่เราคงต้องใช้เวลาไม่น้อยในการสร้าง

บรรยากาศในชุมชนหรือในสถาบัน ให้คนรู้ว่าเรายินดีรับฟังจริงๆ แล้วเขาจะรู้จักจากปฏิกิริยาของเรา ในเมื่อมีใครตักเตือน เพราะว่าเราปิดบังไม่ค่อยอยู่ใช่ไหมถ้าคนเห็นว่า เรารับฟังคำตักเตือนแล้ว ไม่มีอาการของอึดอัดตัวตน ไม่มี การโต้ตอบ ไม่มีปัญหา เขาจะประทับใจ แทนที่จะบ่นทอนอำนาจหรือความเชื่อถือของเขา ตรงกันข้ามกลับมีสถานะภาพพจน์ดีขึ้นว่าเราเป็นผู้เปิดกว้าง หวังประโยชน์มากกว่าหวังอำนาจ หรือว่าหวังรักษาบทบาท หรือหวังรักษาตำแหน่งอย่างเดียว ฉะนั้น สุระใจเป็นคุณธรรมที่ลึกซึ้งและมีประโยชน์มาก

มฤ เป็นผู้อ่อนโยน คำนี้คงจะไม่ต้องพูดมาก เพราะว่าคนไทยก็มีข้อนี้เยอะมากอยู่แล้ว โดยทั่วไป แต่คงจะต้องพูดเพียงแค่ว่า มฤนั้น ไม่ใช่ช่วยยอมทุกอย่าง ไม่ใช่ทำอะไรก็ได้ หรือว่าไม่ทำให้เกิดความเกรงใจเกินควร ก็เป็นเรื่องธรรมดาระหว่างคนเราว่า บางครั้งความคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือบางครั้ง ฝ่ายหนึ่งก็ถูกเบียดเบียน ถูกเอารัดเอาเปรียบ

ในความเป็นผู้อ่อนโยนนั่นก็ไม่ได้หมายถึงว่า ห้ามคัดค้าน ห้ามพูด ห้ามแสดงออก บางทีก็สมควร เพื่ออะไร เพื่อรักษาความถูกต้อง แล้วนอกจากประโยชน์ส่วนตัวแล้ว ก็ต้องคิดถึงระลึกถึงประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ลูก ประโยชน์หลาน ประโยชน์คนที่ยังไม่เกิดด้วย เราจะเอาแต่ความอ่อนโยนเป็นหลักอย่างเดียวไม่ได้ ซึ่งเป็นข้อสังเกตกับคุณธรรมทุกๆ ข้อ ถึงแม้ว่าเราสามารถอธิบายทีละข้อๆ จริงๆ แล้วคุณธรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์อาศัยกันอย่างไร ลึกซึ้ง ซึ่งเราจะแยกออกจากกันไม่ได้ในภาคปฏิบัติ

(โปรดติดตามอ่านต่อฉบับหน้า)

ที่มา : แสดงธรรมที่บ้านบุญ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

23 เมษายน ๒๕๕๗

สัจจมนต์

สัจจะ ในยุคหลังความจริง (ต่อ)

ฉบับที่แล้ว ได้เล่าถึงการที่ข้อเท็จจริงไม่สามารถเปลี่ยนความเชื่อของคนได้ คนที่รู้ทั้งรู้ว่าผิดแต่ก็ไม่ยอมเปลี่ยนความเชื่อในความคิดเห็นของตน เพราะกลัวการแปลกแยกจากกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ **ความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่อิงเป็นความต้องการทางอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าเป็นการใช้เหตุผลทางตรรกะล้วนๆ** พูดอีกอย่างหนึ่งว่าเราเสพติดความคิดเห็นในแบบเดียวกับเรา **หลักการอนุรักษ์สัจจะจึงสำคัญมาก** อย่างน้อยก็ทำให้มีจุดร่วมที่ไม่ขัดแย้งกันกับคนอื่นว่าเราได้ถึงความเชื่อแบบนั้นๆ ได้เพราะเหตุใด ระหว่างนั้นก็พึงแสวงหาศาสตร์เพื่อเข้าไปเรียนรู้ให้บรรลุสัจธรรมด้วยตนเองในที่สุด เมื่อเข้าถึงสัจธรรมนั้นแล้วก็ไม่ต้องขัดแย้งกับใครๆ อีก **จริงๆ แล้ว ยังมีแง่มุมของสัจจะที่น่าสนใจอีกมาก** ฉบับนี้จึงขอนำมาคุยกันต่อ

ความหมายของคำว่า สัจจะ (ความจริง)

สัจจะมีอรรถ ๘ อย่างคือ

- ๑) นิพพาน เช่น สัจจะ (นิพพาน) มีรสเลิศกว่ารสทั้งหลาย
- ๒) มัคคะ เช่น สัจจะ (อริยมรรค) มีอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีที่สอง
- ๓) วิรติ (การงดเว้น) เช่น สมณพราหมณ์ทั้งหลายตั้งอยู่ในสัจจะ (การงดเว้น)
- ๔) สภ (คำสบถ) เช่น ด้วยคำสัจจะ (สบถ) นี้ ขอให้ศิระษะของเจ้าจงแตก
- ๕) สัจจภาสิต (วาจาสัจจ) เช่น บัณฑิตควรกล่าวคำสัจจะ (วาจาสัจจ) ไม่พึงโกรธ
- ๖) ตัจฉะ (ความจริง) เช่น สัจจะ (ความจริง) ของสมณพราหมณ์มี ๔ อย่าง คือ สัตว์ทั้งหมดไม่ควรถูกฆ่า ๑ กามทั้งหมดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ผันแปร ๑ ภพทั้งหมดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ผันแปร ๑

ไม่มีเรา ไม่มีของๆ เรา ให้กังวลแก่ใครๆ ในที่ไหนๆ และไม่มีผู้อื่นเป็นที่กังวลแก่เราในที่ไหนๆ ๑

๓) **อริยสัจจะ** เช่น อริยสัจสี่ เป็นกุศลมีเท่าไร

๔) **ทิวฏฐิ** (มิจฉาทิวฏฐิ) เช่น เพราะเหตุใด สมณพราหมณ์เจ้าลัทธิจึงกล่าวสัจจะ (มิจฉาทิวฏฐิ) ต่างกันไป

สัจจะ ในอรรถแรกที่แปลว่า สัจธรรมคือ พระนิพพาน มาจาก **สท** ชาติ สาดจเจ ตถเน ในอรรถว่า เป็นไปติดต่อ แน่นแท้ มีการตั้งวิเคราะห์ตั้งนี้ **ราคกขยเหตุภาเวน อวิปริตตดา จตุสจจ ปริยาปนนตดา วา สจจ** ชื่อว่าสัจจะ เพราะว่าไม่ผิดเพี้ยนไป เนื่องจากเป็นเหตุสิ้นไปแห่งราคะ หรือเพราะนับเนื่องในสัจจะ ๔

ส่วน **สัจจะ** ในอรรถที่สอง ที่แปลว่า มรรค มาจาก **สร ชาติ ทิสาย์** ในอรรถว่าเบียดเบียนตั้งวิเคราะห์ได้ว่า**สรติ आयติ ทุกข์ ทิสตีติ สจจ**

สิ่งที่เบียดเบียนทุกข์ชื่อว่าสัจจะ (มรรค แปลว่า ฆ่ากิเลส)

จะเห็นได้ว่าคำว่า “สัจจะในยุคหลังความจริง” นี้ คำว่า ‘สัจจะ’ จะใช้ในอรรถที่ ๑ และ ๒ ส่วนคำว่า ‘ความจริง’ จะใช้ในอรรถที่ ๔ จึงพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า มรรคและนิพพาน (สัจจะ) ในยุคหลังทิวฏฐิ (สัจจะ) นั้นเอง ซึ่งคงจะเป็นการตีไม่น้อย ถ้าถึงยุคที่พวกเราจะวางทิวฏฐิส่วนตนไว้ชั่วคราว เพื่อมาแสวงหาสัจธรรมที่แท้จริงกัน

ความจริงที่แท้นั้นต้องสามารถพิสูจน์ได้ว่าถูก หรือว่าผิด อย่างเป็นใดอย่างหนึ่ง ส่วน ทิวฏฐิ ความเชื่อนั้น ไม่อาจพิสูจน์ว่าถูก หรือ ผิด ลงไป อย่างเป็นใดอย่างหนึ่งได้ (ก็เขาพอใจจะเชื่ออย่างนั้น ใครจะไปตัดสินว่าถูกหรือผิดได้) เลยกลายเป็นเรื่องเฉพาะตนเฉพาะกลุ่ม แต่ความจริงเป็นของสากล ต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ตรงกันทุกคน แม้การพิสูจน์อาจจะไม่่ง่ายนัก ต้องอาศัยการเข้าไปลงมือทำ เข้าไปเป็นส่วนร่วมแห่งการเข้าถึงความจริงนั้นด้วย ความจริงที่ไม่สามารถพิสูจน์ไปในทางใดทางหนึ่งได้ จึงถือได้ว่าไม่ใช่ความจริงแท้

ธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นสัจธรรมเป็นความจริงแท้ พระองค์ทรงทำทนายให้พวกเรา พิสูจน์อยู่ตลอดเวลาตั้งไวพจน์ของธรรมะว่า **เอหิปัสสิโก** ‘จงมาดูเถิด’ คนที่ฟังเข้าใจแล้วปฏิบัติย่อมสามารถพิสูจน์ได้ตรงกันเป็นสากล และยังเป็น **อกาลิโก** ไม่ขึ้นกับกาลเวลาอีกด้วย คือปฏิบัติได้และให้เกิดผลได้ไม่จำกัดกาล ฉะนั้นนิพพานก็คงเป็นนิพพานเสมอ ไม่มียุค จะมีก็แต่ยุคที่คนไม่สนใจปฏิบัติมรรคจึงไม่อาจเข้าถึงพระนิพพานได้เท่านั้น และการจะเข้าถึงมรรคได้ก็ต้องฟังคำอธิบายของคนทีไปถึงมาก่อน เพื่อที่เราจะได้เทียบเคียงกับการปฏิบัติของเรา

ในยุคสมัยเมื่อ พระพุทธเจ้ายังทรง พระชนมายุอยู่ เรา ก็สามารไปฟัง ธรรมะจากพระพุทธ องค์ได้โดยตรง ครั้นเมื่อพระพุทธ องค์ทรงล่วงลับดับ ันธ์ ปรีนิพพานไป

แล้ว พระธรรมซึ่งมีมากมายก็ตกเป็นภาระ แก่พุทธบริษัทที่จะสืบทอดต่อไป พระสงฆ์จึงมา ตกลงแบ่งกลุ่มกันสาธยายธรรมะเหล่านี้ เพื่อ รักษาพระพุทธพจน์ไว้ ที่เรียกกันว่า “นิกาย” มีสี่นิกาย หมายถึงพวกที่สาธยายพระสูตร ขนาดยาวเป็นต้น (จะเห็นได้ว่าที่แบ่งนิกายกัน แต่ก่อนก็เพื่อแบ่งหน้าที่กันรักษาพุทธพจน์ มิใช่เพราะแตกแยกกันอย่างทุกวันนี้) พระ- ธรรมเหล่านี้แหละคือมนต์ของพระพุทธเจ้า แต่ปัจจุบันพอพูดถึงพุทธมนต์ก็มักจะหมายถึง การสวดกันไปตามประเพณีเท่านั้น อาจจะถูก ขลังก็จริง แต่คนส่วนใหญ่ก็มักไม่เข้าใจ ความหมายของสิ่งที่สวดกันนัก เพิ่งจะมีช่วง หลัง ที่มีการสวดมนต์แปลกันมากขึ้น แต่ก็มัก สวดบทเดิมกันซ้ำๆ ทั้งที่ธรรมะคำสอนของ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นมีมากมาย รอให้เรา เข้าไปศึกษา

ฉบับนี้จึงขอนำเอาพระสูตรจาก อัญญะ- วรรค สุตตันนิบาต ขุททกนิกาย สุตตันตปิฎก เล่มที่ ๒๕ ซึ่งนอกจากพระสูตรในวรรคนี้จะเป็น พระสูตรรุ่นแรกๆ ตั้งแต่ที่พระพุทธองค์ทรงเริ่ม แสดงในสมัยต้นๆ ในการประกาศพระศาสนา แล้ว ยังจัดเป็นพระสูตรหนึ่งในชุดแบบเรียน ที่พระภิกษุในสมัยพุทธกาลสามารถท่องจำ

กันได้จนขึ้นใจ พูดอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นพุทธ มนต์แบบเรียนรุ่นดั้งเดิมนั่นเอง ตัวอย่างเช่น พระโสณะกุกกัณณะ (พระโสณะมมกุกกั) ที่ได้ สาธยายพระสูตรนี้และพระสูตรอื่นในอัญญะ- วรรคในพระคันธกุกกัให้พระผู้มีพระภาคเจ้า ฟังจนท่านได้รับการชมเชยและอนุโมทนาจาก พระพุทธองค์ (พระโสณะเดินทางไกลมาเพื่อ ขอให้พระพุทธเจ้าผ่อนผันพระวินัยบางข้อ สำหรับภิกษุที่อยู่ในแดนไกลตามคำขอพระ- อุปัชฌาย์คือพระมหากัจจายนะ พระพุทธเจ้า ทรงให้พระอานนท์จัดที่พักของพระโสณะไว้ ในพระคันธกุกกัของพระองค์เอง ในเวลาเช้ามีด ก็ได้ทรงให้พระโสณะสาธยายพระสูตรที่ได้ เล่าเรียนมาให้ฟัง เป็นการสำรวจดูด้วยว่าพระ ใหม่เขาเรียนอะไรกัน)

จูฬวิยาสสูตร เป็นสูตรที่ ๑๒ ในอัญญะ- วรรคนี้ ว่าด้วยเรื่อง ถ้าความจริงมีหนึ่งเดียว เราจะปฏิบัติตัวอย่างไร ? ในโลกที่ต่างคน ต่างก็อ้างว่าความจริงของตนถูกต้อง รูปแบบ ของพระสูตรเป็นการถาม - ตอบ โดยที่พระผู้มี พระภาคเจ้าทรงนิรมิตรูปเหมือนของพระพุทธ- องค์เองขึ้นมาเพื่อถาม แล้วพระองค์ก็ตอบเอง น่าสนใจมาก จะเรียกว่า **สัจจมนต์** (ความใคร่ ครวญเกี่ยวกับสัจจะ) ก็คงได้ ลองมาฟังกันดู

อุทฺตมุตฺตมุตฺตม

อุทฺตมุตฺตม

ว่าด้วยการวิวาทกันเพราะทิฏฐิสูตรเล็ก

๘๘๕. สกัสมุทฺตมุตฺตมุตฺตม
วิคฺคยหนานา กุสลา วทนฺติ.
โย เอว ชานาติ ส เวทิตฺตมม
อิทํ ปฏิกโกสมเกวลิ โส.

(พระพุทธเนรมิตทูลถามว่า)

[๘๘๕] คนบางคน ยึดถืออยู่เฉพาะทิฏฐิของตน ถือแล้วก็อ้างตัวว่าเป็นคนฉลาดพูดกันไปต่างๆ ว่า 'ใครรู้อย่างนี้ คนนั้นชื่อว่า รู้ความจริงแล้ว ใครคัดค้านสิ่งนี้ คนนั้นชื่อว่า ยังบกพร่อง'

๘๘๖. เอวมปิ วิคฺคยห วิวาทยนฺติ
พาโล ปโร อุกกุสโลติ จาหุ.
สจฺจโณ นุ วาโท กตโม อิมสึ
สพฺเพว หิเม กุสลา วทานา.

[๘๘๖] คนเหล่านั้น ถืออย่างนี้แล้วก็พากันวิวาทกล่าวว่า 'คนอื่นเป็นคนเขลา ไม่ฉลาด' วาทะของคนเหล่านี้ วาทะไหนเป็นเรื่องจริงกันหนอ ? เพราะคนเหล่านี้ทั้งหมด ต่างก็อ้างตัวว่า เป็นผู้ฉลาด

๘๘๗. ปรสฺส เจ ฐมฺมมฺมานุชานํ
พาโลมโก โหติ นิหีนปฺลฺโย
สพฺเพว พาลา สุนิหีนปฺลฺโย
สพฺเพวิม ทิฏฺฐิปฺริพฺพसानา.

(พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า)

[๘๘๗] ถ้าคนที่ไม่ยอมรับความจริงของฝ่ายตรงข้ามแล้ว เป็นคนเขลา มีปัญญาทรมานไซ้ คนเหล่านั้นแหละ ก็ต้องเป็นคนเขลา มีปัญญาทรมานไปทั้งหมด เพราะคนเหล่านี้ทั้งหมดนั้นแหละยังยึดถือทิฏฐิอยู่

๘๘๘. สนฺทิฏฺฐิยา เจว น วิวาทตา
สํสุทฺธปฺลฺโย กุสลา มุติมา.
น เตสํ โกจิ ปรีหีนปฺลฺโย
ทิฏฺฐิ หิ เตสมฺปิ ตถา สมฺตฺตา.

[๘๘๘] ก็ถ้าผู้คน ผ่องแผ้ว ปัญญาหมดจดดีฉลาด มีความรู้ได้ เพราะทิฏฐิของตนแล้วไซ้ บรรดาผู้คนเหล่านั้น ก็คงไม่มีใครมีปัญญาด้อยเลย เพราะทิฏฐิของคนแม้เหล่าอื่นนั้นก็ถือกันมาแบบเดียวกัน

๘๘๙. น วาหเมตํ ตถิตฺตมุตฺตม
ยมาหุ พาลา มิถุ อญฺญมญฺญ
สกัสมุทฺตมุตฺตมุตฺตม สจฺจํ
ตสฺมา หิ พาโลติ ปรี ทนฺติ.

[๘๘๙] คน ๒ จำพวกกล่าวทิฏฐิโต้ตอบกันว่า 'เป็นคนเขลา' เราไม่กล่าวทิฏฐินั้นว่า 'จริง' คนเหล่านั้นพากันประกาศทิฏฐิของตนๆ ว่า 'จริง' เพราะฉะนั้นจึงพากันพูดกระทบผู้อื่นว่า 'เป็นคนเขลา'

๘๙๐. ยมาหุ สจฺจํ ตถิตฺตมุตฺตม
ตมาหุ อญฺญเอ ตฺจฺจํ มุสาตี.
เอวมปิ วิคฺคยห วิวาทยนฺติ
กสฺมา น เอกํ สมฺมา วทนฺติ.

(พระพุทธเนรมิตทูลถามว่า)

[๘๙๐] คนบางคนกล่าวความจริงได้ว่า 'จริง' ว่า 'แท้' คนพวกอื่นก็พากันกล่าวความจริงนั้นว่า 'เปล่า' ว่า 'เท็จ' คนเหล่านั้นต่างพากันถ่มม้นม้อย่างนี้แล้ว ก็ทะเลาะวิวาทกันเพราะเหตุไร คนเราจึงไม่พูดอย่างเดียวกัน ?

<p>๘๕๑. เอกณฺหิ สจฺจํ น ทุติยมตฺติ ยสฺมี ปชา โน วิวเท ปชานํ. นानา เต สจฺจานิ สยํ ญฺนนฺติ ตสฺมา น เอกํ สมณฺา วทฺนฺติ.</p>	<p>(พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า) [๘๕๑] หมู่ชนรู้ชัดความจริงใดแล้วไม่พึงวิวาทกัน ความจริงนั้นมีย่างเดียว*เท่านั้น ไม่มีอย่างที่สอง คนเหล่านั้น พวกกันอวดความจริง (ของตน) ต่างๆ กัน ไปเอง เพราะฉะนั้น คนเหล่านี้จึงไม่พูดอย่างเดียวกัน (* หมายถึง นิโรธสัจจะ หรือ มรรคสัจจะ)</p>
<p>๘๕๒. กสฺมา นฺุ สจฺจานิ วทฺนฺติ นานา ปวาทิยาเส กุสลา วทานา. สจฺจานิ สุตฺตานิ พฺหุณี นานา อุทฺทาหุ เต ตกฺกมฺนุสฺสรนฺติ.</p>	<p>(พระพุทธเนรมิตทูลถามว่า) [๘๕๒] เพราะเหตุไรหนอ? คนจึงพูดถึงความจริง ที่ต่างกัน อ้างตนว่า ‘เป็นคนฉลาด’ แต่พูดต่างๆ กันไป ความจริงที่คนเหล่านั้นเล่าเรียนมา มีหลายอย่างต่างๆ กันหรือ? หรือว่าคนเหล่านั้นพากันตริกันึกเอาเอง?</p>
<p>๘๕๓. น เหว สจฺจานิ พฺหุณี นานา อณฺุตร สณฺุณาย นิจฺจานิ โลก. ตกฺกณฺุจ ทิฏฺฐิสฺสุ ปกฺกปฺปิตฺวา สจฺจํ มุสาดี ทฺวยชรมฺมมาหุ.</p>	<p>(พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า) [๘๕๓] มิได้มีความจริงหลายอย่างต่างๆ กันเลย มิแต่การยึดเอาด้วยสัญญาในโลกเท่านั้นที่ต่างกัน แต่ คนทั้งหลาย ต่างก็กำหนดตริกันไปในทิวฏฐิตั้งหลาย กันเอาเอง แล้วจึงตกไปในคู่ตรงข้ามของความขัดแย้ง ‘จริง’ หรือ ‘เท็จ’</p>
<p>๘๕๔. ทิฏฺฐเจ สฺเต สึลวเต มฺุเต วา เอเต จ นิสุสาย วิมานทฺสุสี. วินิจฺจนเย จตฺวา ปหฺสุสฺมาโน พาโล ปโร อกฺกุสโลติ จาห.</p>	<p>[๘๕๔] ผู้ใดอาศัยความจริงเหล่านี้ คือ รูปที่เห็น เสียงที่ได้ยิน สีส พรต และอารมณ์ที่รับรู้ได้ แล้วแสดง อาการดูหมิ่น ดำรงอยู่ในทิวฏฐิตที่ตกลงใจ* แล้วก็หลง ระเริงกล่าวว่า ‘คนอื่นเป็นคนเขลา ไม่ฉลาด’</p>
<p>๘๕๕. เยนว พาโลติ ปรี ทหาติ เตนาตฺมานํ กุสโลติ จาห. สยมตฺตนา โส กุสโล วทาโน อณฺุณํ วิมานนฺติ ตเทว ปาว.</p>	<p>[๘๕๕] คนที่กระทบบุคคลอื่นว่า ‘เป็นคนเขลา’ เพราะเหตุใด ก็กล่าวเป็นนัยถึงตนเองว่า ‘เป็นคน ฉลาด’ เพราะเหตุเดียวกันนั้น คนนั้นอวดอ้างตนเอง ว่า ‘เป็นคนฉลาด’ ย่อมดูหมิ่นบุคคลอื่น ที่กล่าวแบบ เดียวกัน</p>
<p>๘๕๖. อติสารทิวฏฺฐิยาว โส สมตฺโต มานนฺ มตฺโต ปรีปฺุณฺณมานิ. สยเมว สามํ มนสาภิสิตฺโต ทิวฏฺฐิํ หิ สา ตสฺส ตถา สมตฺตา.</p>	<p>[๘๕๖] คนนั้นเป็นผู้เพียบพร้อมไปด้วยทิวฏฐิตี แล่นเกินไป* เม้าด้วยความถือตัว มีมานะจัด อภิเชก ตนเองด้วยใจ เพราะทิวฏฐิตนั้นพวกเขาถือกันมาอย่างนั้น (*อติสารทิวฏฐิต หมายถึง ทิวฏฐิต ๖๒ เรียกอีกอย่างว่า “ทิวฏฐิตที่ตกลงใจ”)</p>

๘๕๗. ปรสฺส เจ หิ วจสา นีหิโน
คุโม สหา โหติ นีหีนปญฺโณ
อด เจ สยฺ เวทฺถุ โหติ ธีโร
น โกจิ พาโล สมณฺเสสุ อตฺถิ.

[๘๕๗] อนึ่ง หากบุคคลจะเป็นผู้เลวทรามเพราะ
วาจาของฝ่ายตรงข้ามแล้วไซ้ร้ เขาก็คงเป็นผู้มีปัญญา
ทรามไปพร้อมกับผู้นั้น และถ้าผู้เรียนจบพระเวท เป็น
นักปราชญ์ได้เองไซ้ร้ บรรดา ‘ผู้รู้ทั้งหลาย’ ก็คงไม่มี
ใครเป็นคนเขลา

๘๕๘. อณฺณํ อิตฺโต ยาภิวทฺตติ ฐมฺมํ
อปรทฺธา สุทฺถิมเกวลี เต.
เอวมฺปิ ติตฺตฺถยา ปฺลฺลุโส วทฺตติ
สนทฺธิฏฺฐิราเคน หิ เตภริตฺตฺตา.

[๘๕๘] เพราะพวกนอกศาสนาที่แท้จริงเป็นผู้
กำหนดยิ่งในทฤษฎีของตน พวกเขาจึงพากันกล่าวทฤษฎี
มากมายนี้อย่างนี้ว่า ‘ชนเหล่าใดกล่าวสรรเสริญความจริง
แบบอื่นนอกจากความจริงแบบนี้ ชนเหล่านั้นเป็นผู้
พลาดทางแห่งความหมดจด เป็นผู้ไม่บริบูรณ์’

๘๕๙. อีเชว สุทฺธิ อิติ วาทยฺนฺตติ
นาณฺเณสุ ฐมฺเมสุ วิสุทฺธิมาหุ.
เอวมฺปิ ติตฺตฺถยา ปฺลฺลุโส นีวิฏฺฐา
สกายเน ตตฺถ ทพฺหํ วทานา.

[๘๕๙] พวกนอกศาสนาที่แท้จริงพากันกล่าว
ความหมดจดว่ามีอยู่ในความจริงแบบนี้เท่านั้น ไม่
กล่าวความหมดจดในความจริงแบบอื่น พวกนอก
ศาสนาที่แท้จริงตั้งอยู่ในทฤษฎีมากมายนี้อย่างนี้ ต่างกล่าว
ยืนยันในความจริงอันเป็นแนวทางของตนนั้น

๘๖๐. สกายเน วาปี ทพฺหํ วทานโน
กเมตฺถ พาโลติ ปรี ทเหยย.
สยเมว โส เมธคฺวารเหยย
ปรี วทํ พาลมฺสุทฺธิฐมฺมํ.

[๘๖๐] อนึ่ง เธอที่กล่าวยืนยันในแนวทางลัทธิ
ของตนกระทบใครอื่นว่า เป็นคนเขลา เพราะทฤษฎีนี้
เธอผู้นั้น กล่าวถึงผู้อื่นว่า ‘เป็นคนเขลา และมีความ
จริงที่ไม่บริสุทธิ์’ พึงนำความวิวาทมุ่งร้ายถ่ายเดียวมา
สู่ตน

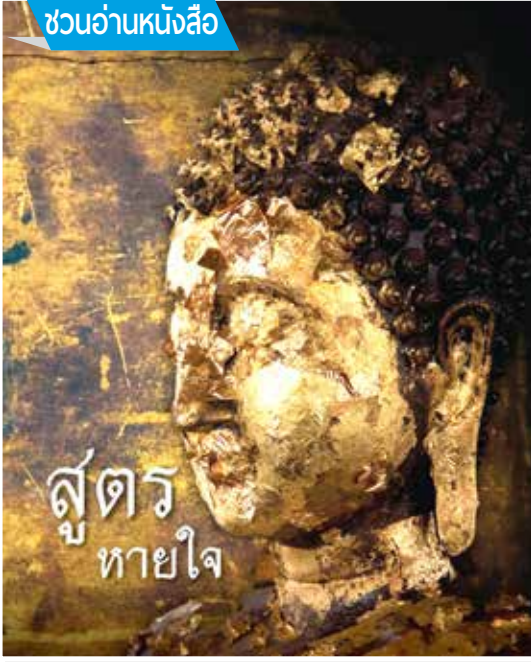
๘๖๑. วินิจฺจนเย จตฺวา สยฺ ปมาย
อุทฺธํ ส โลกสฺมี วิวาทเมติ.
หิตฺวาน สทฺพฺพานิ วินิจฺจนานิ
น เมธคํ กุพฺพติ ชนฺตฺ โลเกติ.
จฺพพฺพูหฺสฺตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

[๘๖๑] เธอผู้ตั้งอยู่ในทฤษฎีที่ตกลงใจและตั้ง
ศาศตถากันขึ้นเองแล้ว ย่อมถึงการวิวาทกันไป
ในโลก ส่วนผู้ที่วางทฤษฎีที่ตกลงใจทั้งมวลลงได้หมดแล้ว
ย่อมไม่ก่อให้เกิดการวิวาทร้ายฉานขึ้นอีกในโลก ๗

“จฺพพฺพูหฺสฺตฺตํ จบ”

จะเห็นได้ว่าการยึด “สัจจะ” (แท้จริงคือ
ทฤษฎี) ของตนนั้นทำให้เกิดการวิวาทกันได้
อย่างไร เมื่อเห็นโทษแล้วก็ควรวางทฤษฎี
นั้นลง แล้วหันมาศึกษาความจริงแท้เพื่อ
ความดับทุกข์ร่วมกันเถิด

สูตร หายใจ

รวมพระสูตร สำหรับผู้รักการสวด

ปีใหม่สงกรานต์ ปีพุทธศักราชที่ ๒๕๖๐ ถ้านับแบบไทยเราก็ก้าวไปอีกปีแล้ว ปีนี้ นับเป็นปีที่พิเศษกว่าทุกปี พิเศษอย่างไร ? จำได้ว่าเคยอ่านหนังสือวิชาการพุทธศาสนาภาษาอังกฤษในห้องสมุดวัดป่านานาชาติในช่วงที่บวชใหม่ๆ มาสะดุดตรงเรื่องการนับปีพุทธศักราชที่ต่างกัน นักวิชาการทางพุทธศาสนาชาวตะวันตกที่มีชื่อเสียงหลายท่าน* นับปีพุทธศักราชไม่ตรงกันกับเรา เขาคำนวณนับเทียบศักราชตามปีศักราชแบบทางตะวันออก (อินเดีย) ช่วงรัชสมัยพระเจ้าจันทรคุปต์ (ปู่ของพระเจ้าอโศกมหาราช) และกษัตริย์องค์ต่อๆ มาเทียบกับการนับปีศักราชทางตะวันตก (กรีก)

ช่วงที่พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ได้ทิ้งขุนพลไว้เป็นกษัตริย์ปกครองรัฐต่างๆ ที่ยึดได้ทางตอนเหนือของอินเดีย ที่มีบันทึกลำดับปีไว้ชัดเจน เมื่อเอาปีรัชสมัยที่พระเจ้าอโศกมหาราชขึ้นครองราชย์ (ปีพ.ศ. ๒๑๘) เป็นหลักเทียบแล้วคำนวณออกมา กลับได้ช้ากว่าของเราไปราวๆ ๖๐ ปี ซึ่งถ้าคำสั่งนิชฐานของนักวิชาการตะวันตกเหล่านั้นเป็นจริง ในปีนี้ก็ต้องนับว่าเพิ่งเป็นช่วงกึ่งพุทธกาล ที่ตื่นตื่นก็เพราะผู้เขียนเกิดไม่ทันยุคกึ่งพุทธกาล (ถ้านับแบบของเรา) แต่ถ้านับแบบของตะวันตกนี้ก็หมายความว่าเราเกิดก่อนครึ่งพุทธกาล และมีโอกาสจะได้ฉลองกึ่งพุทธกาลด้วย จึงตั้งตารอคอยปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ นี้ ว่าจะได้เห็นช่วงเปลี่ยนผ่านพุทธศาสนาที่สำคัญๆ อะไรบ้าง

ซึ่งในที่สุดปีนั้นก็มาถึง เคยคิดหวังไว้ในใจว่า ถ้าพุทธศาสนาจะสืบต่อไปให้ครบ ๕๐๐๐ ปี ช่วงกึ่งพุทธกาลนี้ก็น่าจะมีเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนหลายๆ อย่างที่จะเป็นปัจจัยให้พุทธศาสนากลับมามีความสำคัญ และก็เป็นความจริง หลายๆ ท่านคงได้เห็นสถานการณ์บ้านเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศว่ากำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไปในทิศ

*นักวิชาการท่านแรกที่น่าเสนอการนับปีพ.ศ. แบบนี้คือ Prof Heinz Bechert อีกท่านคือ Prof KR Norman บรรยายไว้ในบทความ “A Philological approach to Buddhism” และในเล็กเซอร์ “Buddhism and its Origin.” และ Prof Rupert Gethin ในหนังสือ “Buddhist Path to Awakening.” สองท่านหลังเป็นประธาน Pali Text Society คนก่อนและคนปัจจุบันตามลำดับ

ทางใด การเปลี่ยนสมเด็จพระสังฆราชและ
ในหลวงของประเทศไทย ที่จัดว่าเป็นศูนย์กลาง
พระพุทธศาสนาในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ปัญหา
เรื่องความเชื่อของคนทั้งในและนอกประเทศ
ที่สวนทางกับความจริง คำว่า ‘**ยุคหลังความจริง**’
กลายเป็นคำนิยามของยุคที่ผู้คนหันหลังให้กับ
ศีลธรรม เพราะหันไปหาวัตถุนิยมกันเต็มตัว
ทำให้การขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ ที่ล่อแหลม
ต่อการทำสงคราม ทำลายล้างซึ่งกันและกัน
และทฤษฎีวิปริตที่ผิด ผแผ่เต็มไปหมด

ในยามนี้สำหรับชาวพุทธเราก็คงไม่มีอะไร
ที่จะสำคัญไปกว่าการหันกลับไปหาหลักคำ
สอนของพระบรมศาสดาที่พระเถระได้ช่วยกัน
ธำรงรักษาไว้ในพระไตรปิฎก และน้อมนำเอา
หลักธรรมะและวินัย มาใช้ให้เกิดผลจริงในชีวิต
ของเรา เพื่อจะพิสูจน์ว่า **ความจริงยังไม่หมด
ไป ถ้าเราตั้งใจจะทำให้มันจริง**

ผู้เขียนชอบสวดมนต์มาตั้งแต่เด็กๆ คุณย่า
จะสอนให้สวดมนต์ก่อนนอนทุกๆ วัน อย่างน้อย
ก็ต้องสวดอิติปิโสก่อนที่หัวจะถึงหมอน คุณย่า
จึงเป็นตัวอย่างที่ดีของความเย็นหยัดในการ
ระลึกถึงสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้ท่านมีความอ่อนโยน
และสงบเยือกเย็นในธรรมะอยู่เสมอ ลูกๆ
หลานๆ จึงอยากอยู่ใกล้ๆ อานาภาพของการสวด
มนต์นี้ ปัจจุบันทางวิทยาศาสตร์ได้พิสูจน์แล้ว
ว่าให้ผลดีต่อคลื่นสมองและทำให้จิตมีสมาธิ
ได้ดี ยิ่งเด็กๆ ด้วยแล้ว การสวดมนต์มักจะได้ผล
ดีกว่าการนั่งสมาธิ (ซึ่งมักจะนั่งหลับมากกว่า)
นอกจากนี้การสวดมนต์ยังทำให้มีพลังในการ
เย็นหยัดรักษาเป้าหมายของเรา ในท่ามกลาง
ความวุ่นวายของกามวัตถุภายนอกได้อีกด้วย

เมื่อผู้เขียนบวชเข้ามาในพระศาสนาครบ
๕ พรรษา พันนี้เสียแล้ว ได้มีโอกาสจาริกไปใน

ที่ต่างๆ ในช่วงที่เดินธุดงค์ไปทางอีสานเหนือ
ได้ฟังการสวดพื้นบ้านหลายบทที่น่าประทับใจ
อีกทั้งช่วงที่ไปปฏิบัติหน้าที่เป็นธรรมทูตอยู่ที่
ต่างประเทศก็ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการสวดมนต์
ของฝรั่ง ของศรีลังกา ของพม่า และของอินเดีย
ได้พบบทสวดต่างๆ มากมายที่มีความไพเราะ
และมีความหมายลึกซึ้ง เมื่อถึงโอกาสจะได้ทำ
หนังสือสวดมนต์ประจำวัดของตนเองขึ้น จึง
ได้คัดเลือกบทสวดมนต์ที่ชอบมาเก็บรวบรวม
เอาไว้ในที่เดียวกัน

ส่วนชื่อว่า “**สูตร หายใจ**” นี้เผลอขึ้นมา
ในเช้าวันหนึ่ง หลังจากสวดบทอานาปานสติจบ
ลง ซึ่งคำนี้ อาจหมายถึง **อานาปานสติสูตร**
ก็ได้เพราะเป็นสูตร (ที่เกี่ยวข้อง) ลมหายใจ จะ
หมายถึง **การสูดหายใจ** ก็ได้แต่นัยที่ชอบคือ
เป็นการต่อลมหายใจให้พระสูตร ไม่ให้เฉา
อยู่ในตู้พระไตรปิฎกเฉยๆ แต่เราใส่ลมหายใจ
เข้าไปในพระสูตรนั้นๆ ด้วยการนำมาสวดออก
เสียงร่วมกัน ให้เกิดพลังในการเปลี่ยนโลกและ
ชีวิตไปพร้อมๆ กัน โดยเริ่มที่ตัวเรา

สูตร หายใจ มีการจัดบทสวดมนต์ไว้เป็น
กลุ่มๆ แต่ละกลุ่มก็จะมีบทสวด ๔ ถึง ๕ บท
ให้เลือกสวดได้ ลองมาดูตัวอย่างกัน สารบัญมี
๑๒ หัวข้อ ตั้งชื่อสารบัญไว้ว่า **สูตรหายใจ** ไป
ด้วยกัน จัดเป็นกลุ่มๆ เป็นทำนอง ดังนี้ :

**ที่พึ่งอันประเสริฐ - เกิดเมตตาในสรรพ
สัตว์ - พระสูตรหลักที่สำคัญ - รู้จักเครื่องกัน
กันไว้ก่อน - ย้อนอริยสัจจ์ต้องขัดเกลา - วิเวก
เข้ากรรมฐาน - พยานแห่งสัจจะ - ธรรมคณะ
ให้ผาสุก - ปลุกให้ตื่นก่อนตาย - ปิดท้ายที่
อภิธรรม - นำศาสนามาเมืองไทย - เราจะไป
ยังไงต่อ ?**

สารบัญหมวดแรก	ธรรม ๕ ผู้อยู่ป่าเป็นวัตร	๑๕๖
ที่พึ่งอันประเสริฐ ก็จะมีบทย่อยๆ ดังนี้	อานาปานสติสูตร.....	
นรคุณคาถา นวสีหคาถา.....๖	ศาสตร์แห่งการหายใจ	๑๕๘
พุทธบารมี.....	อานาปานสติสมาธิปาฐะ.....	
กว่าจะมีพุทธะ	หายใจให้สดชื่น	๑๗๖
พุทธ ธรรม สังฆ วันทนา.....	หรือหมวดพระสูตรคาถาของพระเถระเถรี	
ควรค่าแก่การกราบไหว้	อรหันต์ ที่บรรลุดรรมตามพระศาสดา	
อาชีวะภูมิภคศีล.....	พยานแห่งสังฆะ	
ศีลเบื้องต้นพรหมจรรย์	รัฐपालสูตร.....	
ขมา ยาจนา.....	ทำไมรัฐบาลบวช	๑๘๕
เริ่มต้นใหม่ ด้วยอภัยขอขมา	ปาราปริยสูตร.....	
อัคคีปสาทสูตร.....	เมื่อพระผู้สำรวจมอินทรีย์เอ่ยคำ	๑๙๐
ความเลื่อมใสอันเลิศ	อรหันตสูตร.....	
หรือหมวดพระสูตรเกี่ยวกับการปฏิบัติ ที่มี	เมื่อพระพุทธเจ้ากล่าวถึงพระอรหันต์	๒๐๐
หมวดธรรมะ ๔ ให้จำได้ง่ายๆ	โรหิณีสูตร.....	
ย้อนอริยสังข์ต้องขัดเกลา	สุขใจเมื่อใกล้สมณะ	๒๐๒
ปธานวัคคะ.....	สุภากัมมารธิตาสสูตร.....	
สัมปปธานสี่เพียร ๔ ด้าน	โทษของเงินทองโดยธิดาช่างทอง	๒๐๘
ปัญญาต์ติวัคคะ.....	หรือหมวดพระสูตรสำหรับการใช้ชีวิตอยู่ร่วม	
บัญญัติสิ่งที่เลิศ ๔ ประการ	กันเป็นหมู่คณะ	
ศีลเลขสูตร.....	ธรรมคณะให้ผาสุก	
ฝึกความขัดเกลา ๔๔ ข้อ	มหาโคपालกสูตร.....	
สมาธิวัคคะ.....	เลี้ยงคุณ (ธรรม) เหมือนเลี้ยงโค	๒๑๖
ผู้มีจิตตั้งมั่นย่อมรู้ใน ๔ สังขะนี้	โคตมีสูตร.....	
หรือหมวดพระสูตรสำหรับผู้ที่ปรารถนาการ	หลักตัดสินธรรมวินัย ๑๖ ข้อ	๒๒๖
ปลีกวิเวกได้ใช้ทบทวน	คาถาธรรมบท.....	
วิเวกเข้ากรรมฐาน	ธรรมะคือเพื่อนร่วมทาง	๒๓๒
อสุกสูตร.....	นาถกรณธรรม.....	
ความไม่งามตามเราไป	ธรรมทำที่พึ่ง	๒๔๖
สมาธิสูตร.....	สาราณียธรรม.....	
สมาธิไม่มีประมาณได้ญาณ ๕	ธรรมให้ระลึกถึงกัน	๒๕๒
อรัญญสูตร.....	อุปหานิยธรรม.....	
	ธรรมยังงังไม่ให้เสื่อม	๒๕๘/๒๖๒/๒๖๕

ก็คงพอเห็นโครงร่างคร่าวๆ ของบทสวดมนต์ **สูตร หายใจ** ฉบับนี้ ความที่ไม่อยากให้หนังสือหนาจนเกินไป จึงจำกัดไว้ที่ประมาณ ๓๐๐ หน้า แต่ที่จริงยังมีอีกหลายพระสูตรที่น่าจะนำมาสวดกันเช่น **พรหมชาลสูตร** ที่นอกจากจะเป็นพระสูตรแรกในพระไตรปิฎกแล้วยังเป็นพระสูตรที่พระโสณะและพระอุตตระใช้ปราบยักษ์ และประดิษฐานพระศาสนาลงในสุวรรณภูมิอีกด้วย อีกทั้ง **ทศสูตร** แจงธรรม ๑ - ๑๐ ด้วยธรรม ๑๐ รวมแล้วได้ถึง ๕๕๐ หน้าถือว่าเป็นต้นแบบของการสังคายนาเป็นสูตรหลักที่น่าจะได้นำมาเป็นหลักสูตรในการศึกษา เพื่อความเข้าใจพระสัทธรรมกันให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ถือเป็นภาระสังคายนาความเห็นผิดของพวกเราไปด้วยในตัวดีกว่าที่จะตัดตอนเอาออกมาศึกษาเป็นข้อๆ ซึ่งนอกจากจะทำให้ขาดองค์รวมและขาดบริบทแล้ว ยังทำให้คำสอนของพระพุทธองค์ตื้นเขินตามไปด้วย

จึงขอฝาก **สูตร หายใจ** ไว้ให้เป็นสมบัติของชาวพุทธที่รักการสวดทุกๆ ท่าน มาช่วยกันสาธยายกันทุกวัน รักษาคำสอนของพระพุทธองค์ท่านไว้ในลมหายใจของพวกเรา หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ เป็นกัลยาณมิตร เป็นเครื่องนำทางสำหรับผู้ใฝ่ในการปฏิบัติ รักการแสวงหาความจริง ขอให้ไกลจากคนพาลเหล่า อยู่ในร่มเงาแห่งนักปราชญ์บัณฑิต ได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนาตราบนานกว่าจะเข้าถึงพระนิพพานโดยทั่วหน้ากันทุกท่านทุกคนเทอญ

จาคู จิริ สต์ ธมโม

ขอพระธรรมของสัตบุรุษ จงดำรงอยู่สืบกาลนาน

ฝากพระสูตร สืบไว้ ในลมหายใจ
สาธยาย เป็นเสียง สำเนียงสวรรค์
สูตรหายใจ ไสลมใน สูตรชีวิต
'สูตรหลัก' พลัน เป็น 'หลักสูตร' ใช้ชุดเกลา
ชำระใจ ชำระกาย หมายถึงคิด
วิปริต ผิดแผ่ แก่ความเขลา
ชี้วิภูฏะ ชำระทาง สร้างความเมา
ทุกคำเข้า เชิญผ่านคลาย สูตร หายใจ ฯ

หลักธรรม ทำให้งาม

ความงามมีทั้งทางกายทางวาจาและทางใจ ผู้มีกิริยาวาจาเรียบร้อย ดวงตา ไม่แสดงอาการ โกรธตอบผู้โกรธ ไม่กล่าววาจาหยาบอันเป็นที่ ระคายหู เรียกว่า เป็นผู้มีกาย วาจางาม ส่วนผู้มี น้ำใจงามนั้น แสดงออกทางการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่ดูดยาย ไม่ใจจัดใจดำ มีความกรุณา ทนไม่ได้ต่อ ความทุกข์ของผู้อื่น คือเป็นผู้มีจิตซึ่งประกอบด้วยเมตตากรุณานั้นเอง

ในหนังสือหลักสูตตรนักรธรรม (นวโกวาท) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณ- วโรรส นำเอาพระพุทธพจน์ ๒ ข้อ คือ **ขันติ** ความอดทน และ **โสรัจจะ** ความสงบเสงี่ยม มาตั้งเป็นหัวข้อว่า **“ธรรมสำหรับทำให้งาม”** หมายความว่า ทำให้บุคคลผู้มีธรรม ๒ ข้อนี้ เป็นคนงาม

เมื่อภิกษุชาวเมืองโกสัมพีแตกกันเป็น ๒ พวก ทะเลาะวิวาทกัน คือพวกพระวินัยธร และ พวกพระธรรมกถึก พระพุทธองค์ตรัสเตือนว่า

“จะเป็นความงามหาน้อยไม่ ถ้าเธอทั้งหลายจะ พึ่งมีความอดทนและความสงบเสงี่ยมต่อกัน ไม่ ทะเลาะวิวาทกัน สามัคคีกัน”

เมื่อพระปุณณมันตานีบุตรทูลลาพระ- พุทธเจ้า เพื่อไปอยู่ที่แคว้นสุนาปรินตะ พระ พุทธเจ้าตรัสว่า “ที่นั่นมีคนดุร้ายมาก ถ้าเขาต่อ เธอจะอย่างไร” พระปุณณะกราบทูลว่า “ข้า พระองค์จักคิดว่า เขาดีดีกว่าเขาตีด้วยฝ่ามือ”

“ถ้าเขาตีด้วยฝ่ามือล่ะ”

“ข้าพระองค์ก็จักคิดว่า ดีกว่าเขาปาด้วย ก้อนดิน”

“ถ้าเขาปาด้วยก้อนดินล่ะ”

“ข้าพระองค์ก็จักคิดว่า ดีกว่าเขาตีด้วย ท่อนไม้”

“ถ้าเขาตีด้วยท่อนไม้ล่ะ”

“ข้าพระองค์ก็จักคิดว่า ดีกว่าเขาแทงด้วย ศัสตรา”

“ถ้าเขาแทงด้วยศัสตราล่ะ”

“ข้าพระองค์ก็จักคิดว่า ดีกว่าเขาฆ่าให้ตาย”
พระศาสดาตรัสถามเป็นคำสุดท้ายว่า “ถ้า
เขาฆ่าให้ตายละ”

“ข้าพระองค์ก็จักคิดว่า เขาฆ่าให้ตายก็ยังไม่
ดีกว่าฆ่าตัวเอง สวากของพระผู้มีพระภาคเจ้า
บางคน อึดอัดขัดใจจนต้องฆ่าตัวตาย ข้าพระองค์
ไม่ต้องฆ่าตัวเอง มีคนมาฆ่าให้เสร็จ”

พระศาสดาตรัสว่า “เมื่อเธอคิดได้อย่างนี้
เธอก็สามารถไปอยู่ที่แคว้นสุนาปรันตะได้ และ
จักได้ประโยชน์มาก ปรากฏว่าพระปุลณณ์มันตา-
นินบุตรได้ไปอยู่ที่แคว้นสุนาปรันตะ และได้ทำ
ประโยชน์แก่ประชาชนเป็นอันมาก ด้วยอุคคคติ
ที่ถือความอดทนของท่าน ทำให้ประชาชน
ชาวสุนาปรันตะมีความอดทน เว้นจากการ
เบียดเบียนซึ่งกันและกัน อยู่อย่างสงบสุข

ปัจจุบัน บ้านเมืองของเรา ชาวเมืองของ
เรา มีคนทะเลาะวิวาทกันมาก ฆ่ากันตายบ้าง
ทะเลาะวิวาทกันบ้าง เพราะความไม่อดทน
ลู่อ่านาจแกโทสะ ไม่คิดอย่างที่พระปุลณณ์
ท่านคิด ถ้าจะมีคนแย้งว่า “ก็ท่านเป็นพระ
อริยเจ้า ท่านก็คิดได้ แต่เราเป็นปุถุชนจะคิดได้
อย่างไร” ก็ขอให้เห็นว่า เราเป็นศิษย์หรือสวาก
ของพระอริยเจ้า เราก็กต้องเดินตามรอยของพระ
อริยเจ้า ผู้ซึ่งเราเคารพนับถือ เมื่อเดินตามรอย
ของท่าน ก็จะต้องไปถึงจุดหมายปลายทางที่
ท่านถึงแล้ว ถ้ายังไม่ถึงก็ถือว่า กำลังฝึกฝนอยู่
กำลังเดินตามรอยอยู่ วันหนึ่งจะต้องถึง

พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า “**ไม่มีเคราะห์
ร้ายใดเสมอด้วยโทสะ**” (นตถิ โทสสโม คโห)
เมื่อใดเกิดโทสะขึ้นมา ให้เรารีบระงับเสีย และ
ปริกรรมว่า “เคราะห์ร้ายมาแล้ว” เอาขันติและ
เมตตา มาประหารโทสะนั้น หรือลดละให้ทุเลา
เบาลง เรื่องร้ายก็จะระงับไป มีคนเป็นอันมากที่

ถูกจองจำทำโทษอยู่เป็นเวลานานปี เพราะเหตุ
ที่ไม่อดทนต่อเรื่องเล็กน้อย เป็นตัวอย่างให้
เห็นกันอยู่มากมาย นอกจากเราต้องใช้ความ
อดทนมาเป็นเครื่องประดับแล้ว ต้องใช้โสรัจจะ
คือความสงบเสงี่ยม ความเจียมตัว อ่อนน้อม
ถ่อมตน ไม่บังอาจที่จะไปก้าวร้าวผู้ใด นึกอยู่
เสมอว่าเรายังไม่ได้พอ ถือเอาเหตุการณ์ต่างๆ
ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มาเป็นบทเรียน
สำหรับฝึกตน บัณฑิตท่านกล่าวว่า “**บัณฑิตทั้ง
หลายย่อมฝึกตน**” (อตตานัม ทมยนติ ปณชิตา)

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “เราจักอดทนต่อคำ
ล่วงเกินของผู้อื่น เหมือนช้างศึกก้าวลงสู่สงคราม
ต้องอดทนต่อลูกศรซึ่งมาจากทิศต่างๆ เพราะ
ว่าคนส่วนมากเป็นคนไม่ดี...ผู้ที่ฝึกตนให้อดทน
ต่อคำล่วงเกินของผู้อื่นได้ เป็นผู้ประเสริฐที่สุด
ในหมู่มนุษย์” ด้วยเหตุนี้ ถ้าเราอยากเป็นผู้
ประเสริฐที่สุดในหมู่มนุษย์ เราก็กต้องหัดอดทน
ต่อคำล่วงเกินของผู้อื่น ตามเยี่ยงอย่างของพระ-
ศาสดา คราวหนึ่งเสด็จไปเมืองโกสัมพี พระนาง-
มาคัณฑิยาผูกเวรในพระองค์ จ้างคนให้ตามด่า
พระพุทธเจ้าเป็นเวลาหลายวัน แต่ก็ทรงอดทน
ไม่ทรงโต้ตอบอะไรเลย จนพวกที่ตามด่านั้น
เลิกไปเอง อีกคราวหนึ่งที่เมืองสาวัตถี นาง
จัญจมาณวิกาใส่ความพระองค์ว่าทำให้นางมี
ครรภ์ วันหนึ่งไปยื่นด่าพระองค์ที่ธรรมสภา
ท่ามกลางประชาชนที่มาฟังธรรม พระพุทธองค์
คงสงบนิ่งและตรัสเพียงว่า “น้องหญิง เรื่องนี้
เราสองคนเท่านั้นที่รู้ว่า จริงหรือไม่จริง” นาง
จัญจมาณวิกาแพ้ยัยตัวเอง จนถึงแผ่นดินสูบ
เพราะประทุษร้ายต่อบุคคลผู้ไม่ประทุษร้ายและ
มีคุณธรรมสูงมาก

พระสารีบุตรนั้นเป็นที่รู้กันดีว่าเป็นผู้ไม่
โกรธ วันหนึ่งมีพราหมณ์คนหนึ่งต้องการจะ

ทดลองว่าท่านโกธหรือไมโกธ เขาเดินตาม
หลังท่านขณะออกบิณฑบาต ใช้มือทูปหลังท่าน
อย่างแรง ท่านก็คงเดินเฉย ไมโกธ ไม่ว่าจะไร
จนพราหมณ์รู้สึกผิด นิมนต์ท่านไปรับอาหาร
บิณฑบาตที่บ้าน เป็นการไถ่โทษ ท่านให้อภัย
และไปรับอาหารที่บ้านพราหมณ์

เมื่อท่านมโหสถบัณฑิตต้องการเลือกคู่
พอใจนางอมราเทวี นางอมราก็พอใจท่านมโหสถ
ต้องการทดลองว่านางมีความอดทนหรือไม่
เมื่อนางนำข้าวต้มเข้าไปให้ ความจริงรสดีมาก
รับประทานคำแรกก็รู้สึกซาบซ่าน แต่ทำเป็น
โกธว่าทำอาหารไม่เป็นรส ถ่มทิ้งเสีย นาง
อมราก็บอกว่า “ไม่อร่อยก็ไม่ใช่ไร” จึงนำข้าว
สวยเข้าไปให้ ท่านก็ทำเป็นไม่พอใจเททิ้งเสีย
นางบอกว่า “ไม่อร่อยก็ไม่ใช่ไร” จึงน้อมขนม
เข้าไปให้ ท่านมโหสถจึงเอาทั้ง ๓ อย่างคือ
ข้าวต้ม ข้าวสวยและขนมคลุกเข้าด้วยกัน แล้ว
ทาตัวนางอมรา พร้อมกับไล่ให้ไปยืนที่ประตู
นางอมราก็ไปโดยดี ไปยืนอยู่ที่ประตูชั่วระยะ
เวลาหนึ่ง ท่านมโหสถจึงเรียกให้กลับมา นางก็
กลับมา ท่านมโหสถเห็นว่า ผู้หญิงคนนี้อดทน
และสงบเสงี่ยมดี เป็นคู่ครองของเราได้ จึงได้ขอ
ต่อพ่อแม่ พ่อแม่ของนางก็ยินยอมพร้อมใจ
ท่านมโหสถจึงได้พานางอมราไปเป็นภรรยา
นางอมราได้สามีที่เป็นนักปราชญ์ ฉลาดรอบรู้
เลิศด้วยปัญญา มีชื่อเสียงปรากฏไปทั่วชมพูทวีป
ก็เพราะความอดทนและความสงบเสงี่ยมนั่นเอง
อยากได้ของดีและอยากได้คนดี เช่น อยาก
ได้วิชาดี เป็นต้น ก็ต้องอดทนขยันหมั่นเพียร
เล่าเรียนศึกษา หมั่นท่องบ่นจดจำไม่ใจเร็วด่วนได้

บุคคลใดอดทนต่ออารมณ์อันยั่ววานให้
โลก ให้โกรธ เป็นต้นได้ ไม่หวั่นไหวต่อคำด่าว่า
เสียดสีของผู้อื่นได้โดยเห็นคุณของขันติ ผู้นั้น

ชื่อว่ามิตติกาขันติ ดุจพระอภัยเอระผู้กล่าว
คัมภีร์ที่ขนิกา

เรื่องพระอภัยเอระ

พระอภัยเอระกล่าวธรรมกถาคืออริย-
วงศ์ ๔ ได้แก่ ความสันโดษด้วยจิวร บิณฑบาต
เสนาสนะ และการพอใจยินดีในภาวนา ชาวบ้าน
เลื่อมใสธรรมเทศนาของท่าน พวกกันมาบูชาเป็น
หมู่ใหญ่

พระมหาเอระองค์หนึ่งนิกฤษยาท่านขึ้นมา
จึงดำเอาว่า “ท่านอภัยทำให้ไกลาหล่นวายคืน
ยังรุ่ง โดยอ้างเสคว่ากล่าวอริยวงศ์” เมื่อเสร็จ
แล้วพระเอระทั้งสองออกเดินทางไปยังที่อยู่
ของตน ไปทางเดียวกัน และพระเอระองค์นั้น
ก็ดำพระอภัยไปตลอดทาง พระอภัยไม่พูดอะไร
แม้แต่คำเดียว เมื่อมาถึงทางแยกจะเข้าสู่ที่อยู่
พระอภัยได้ชี้ทางให้พระเอระ ให้วท่านแล้วแยก
กัน พระเอระทำเป็นเหมือนไม่ได้ยินแล้วหลีกไป

เมื่อกลับมาถึงที่อยู่ พระอภัยถูกพวกลูก
ศิษย์ถามถึงเรื่องถูกด่ามาตลอดทางว่า ท่านไม่ได้
ตอบว่าอะไรบ้างหรือ พระอภัยตอบว่า “ความ
อดทนเป็นภาระของเรา ความไม่อดทนหาใช่
ภาระไม่ จิตของเราไม่ได้พรากจากกัมมฐาน
เลย แม้ชั่วระยะยกเท้าก้าวเดิน”

ความอดทนต่อคำล่วงเกินของผู้อื่นได้นี้ เป็นความอดทนอันประเสริฐ ดังนั้น สรรภังคดาบสจึงกล่าวไว้ในสรภังคชาดกว่า

“บุคคลฆ่าความโกรธได้แล้วย่อมไม่เศร้าโศกทุกเมื่อ ฤๅซีทั้งหลายย่อมสรรเสริญการละความลบหลู่คุณท่าน บุคคลควรอดทนต่อคำหยาบที่คนอื่นกล่าวแล้ว สัตบุรุษทั้งหลายกล่าวความอดทนนั้นว่าสูงสุด”

สรภังคดาบสกล่าวต่อไปว่า

“บางที คนอดทนต่อคำล่วงเกินของผู้สูงกว่าได้ เพราะความกลัว จำเป็นต้องอดทนอดทนต่อคำของคนเสมอกันได้ เพราะเกรงกำลังกัน ส่วนบุคคลใดในโลกนี้อดทนต่อคำของผู้ต่ำต้อยกว่าตนได้ สัตบุรุษทั้งหลายกล่าวความอดทนของผู้นั้นว่าสูงสุด”

ท้าวสักกะยังกล่าวสรรเสริญคุณแห่งขันติไว้ว่า

“ประโยชน์ใดเล่าจักเลอเลิศกว่าประโยชน์ของตน

บรรดาประโยชน์ของตนนั้นความอดทนเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ไม่มีประโยชน์ใดยิ่งกว่าผู้ใดมีกำลังกว่า อดกลั้นต่อคำล่วงเกินของผู้อ่อนกำลังกว่า บัณฑิตทั้งหลายกล่าวความอดทนอดกลั้นนั้นว่าเยี่ยม เพราะคนกำลังน้อยย่อมชอบเกะกะระรานเสมอ”

คำของท้าวสักกะนี้ มีข้อน่าสงสัยอยู่ในวรรคสุดท้าย คือที่ว่าคนมีกำลังน้อยย่อมชอบรุกรานหรือเกะกะระรานเสมอ (นิจัจ จิปติทุพฺพโล) ถ้ามองในแง่ธรรมดาไม่น่าเป็นไปได้ เพราะคนอ่อนกำลังจะเที่ยวระรานคนอื่นได้อย่างไร แต่ถ้ามองในแง่คนมีกำลังใจน้อยมีปมด้อยมากก็อาจเป็นไปได้ ความจริงคนพวกนี้ไม่ใช่คนสู้คน แต่เพื่อลบล้างปมด้อยหรือข่มปมด้อยในใจของตน จึงแสดงอาการเสมือนคนกล้าหาญ ทำนอง “คนจนอวดรวย ชี้เห่รอดสวย” เป็นต้น คืออวดในทางตรงกันข้ามเพื่อลบปมด้อยหรือข่มปมด้อยของตน ส่วนคนที่มีอยู่อย่างเต็มที่แล้ว ย่อมมีความภูมิใจในตนเพียงพอ ความภูมิใจนั้นทำให้ตนมีความสุขพอแล้ว จึงไม่ต้องแสดงอาการอวด คนซึ่งฉลาดก็มักแสดงอาการอวดความกล้า แต่พอมีอันตรายเข้าจริงก็ไม่กล้า อย่างนี้เป็นต้น

ส่วนข้อว่าประโยชน์ทั้งหลายมีประโยชน์ของตนเป็นอย่างยิ่ง คือประโยชน์ของตนเป็นสูงสุดนั้น ท่านมุ่งแสดงว่าขันติเป็นประโยชน์สูงสุดของตน มิได้หมายความว่าให้เป็นผู้จิตใจคับแคบเห็นแก่ตัว

พราหมณ์ ๔ พี่น้องโกรธพระศาสดา จึงดำงว่าโดยประการต่างๆ แต่พระองค์ทรงเอาชนะได้ด้วย ความอดทน พราหมณ์เหล่านั้นบวชหมด และได้บรรลุอรหัตตผลทุกท่าน ภิกษุทั้งหลายสนทนากัน สรรเสริญคุณของพระศาสดาว่ามี

พระคุณนำอัศจรรย์ แม้พราหมณ์ด่าอยู่ ก็ไม่ได้
ทรงด่าตอบเลย คงมีพระอาการเข้มขื่น กลับทำ
พระองค์ให้เป็นที่พักพิงของพราหมณ์เหล่านั้น

พระศาสดาเสด็จมาแล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เพราะประกอบด้วยขันติ
เราจึงไม่ประทุษร้ายในบุคคลที่ประทุษร้าย เรา
จึงเป็นที่พึ่งพิงของมหาชน” ดังนี้แล้วตรัสข้อ
ความว่า “ผู้ใดไม่ประทุษร้ายซึ่งบุคคลผู้ด่า
ผู้ประหาร และจงจำ เขาอดกลั้นไว้ได้เราเรียก
ผู้นั้นซึ่งมีขันติเป็นกำลัง มีขันติเป็นพวกพ้อง
ว่าเป็นพราหมณ์ (ผู้ประเสริฐ)”

เพราะฉะนั้น สาธุชนควรประกอบด้วยขันติ
ผู้เช่นนั้นอันฤๅจะเป็นต้นย่อมสรรเสริญ บุคคลไม่
ควรโกรธตอบผู้โกรธ เพราะการโกรธตอบเป็น
ความเลวกว่า

สมจริงดังที่ท้าวสักกะกล่าวว่

“ผู้ใดโกรธตอบผู้โกรธตน ผู้นั้นเป็นคน
เลวกว่าผู้โกรธก่อน ผู้ไม่โกรธตอบ ชื่อว่า
ชนะสงครามอันชนะได้โดยยาก ผู้เลี้ยงเห็นโทษ
ของความไม่อดทนแล้ว พึงดำรงอยู่ในความ
อดทน ผู้เช่นนั้นชื่อว่า เป็นผู้สงบเสงี่ยม ส่วนผู้
ไม่อดทนหาชื่อว่าเป็นเช่นนั้นไม่”

คนส่วนมากเสียเวลาไปกับการแต่งหน้า
แต่งตัวเพื่อให้งาม แต่ไม่เคยสนใจการตั้งใจให้
งามด้วยขันติและเมตตา ด้วยความเป็นผู้มีน้ำใจ
พูดถึงตรงนี้ก็ถึงกลอนบทหนึ่งที่ว่า

คนจะงาม งามน้ำใจ ไซ้ไบหน้า
คนจะสวย สวยจริยา ไซ้ตาหวาน
คนจะแก่ แก่ความรู้ ไซ้อยู่นาน
คนจะรวย รวยศีลทาน ไซ้บ้านโต

ถ้าน้ำใจงามด้วยไบหน้างามด้วยก็ยิ่งดี
รูปสมบัติสำเร็จมาจากบุญอย่างหนึ่ง รูปร่างที่
สวยงามเป็นสง่าราศี เป็นที่ภูมิใจของเจ้าของ

เรือนร่าง เป็นสมบัติอย่างหนึ่งซึ่งท่านเรียกว่า
อูปริสมบัติ แต่ถ้าจริยาไม่ดีคือกิริยาวาจาไม่
เหมาะสมไม่สวยงาม ก็ทำให้เสื่อมความนิยมไป
ได้ อย่างคำพังเพยไทยที่ว่า “สวยแต่รูป จูบไม่
หอม” เหมือนดอกไม้บางชนิดที่สวยสดฐาน
ดีแต่กลิ่นไม่หอม บางอย่างก็มีกลิ่นเหม็นไปเลย
เช่น ต้นอุตพิต เป็นต้น คนอายุมากถ้ามีความรู้ดี
ด้วยก็เป็นการดี ได้ทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ แต่ถ้า
อายุมาก เป็นคนแก่แต่โง่เขลาหรือเป็นคนพาล
ท่านเรียกว่าแก่เปล่า (โมฆชนิโณ) ผู้เด็กที่เฉลียว
ฉลาด และมีความรู้ดี มีความประพฤติดีไม่ได้
สุนทรภู่กล่าวไว้ว่า

อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งสุดสำห

มิวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน

จะตกถิ่นฐานใดไม่ขาดแคลน

ถึงคับแค้นก็พอยังประทังตน

เงินแสนในสมัยสุนทรภู่เป็นเงินจำนวนมาก

ทีเดียว มีกลอนอยู่อีกบทหนึ่งว่า

วิชาดีแม้จะมีที่คนด่า

เพชรดีถ้าจมอยู่คูถน

ปัญญาดีแม้จะมีที่คนจน

วิญญูชนยอมเชิดชูไม่ดูแคลน

มีเรื่องเล่าไว้ในชาดกว่า ชายหนุ่มคนหนึ่ง
ไปเรียนวิชาเสกมะม่วงให้สุกได้ตามต้องการ
จากคนจันฑาลคนหนึ่ง (คนจันฑาลเป็นคนนอก
วรรณะในอินเดีย) ต่อมา ชายหนุ่มคนนั้นได้ไป
เป็นคนเฝ้าพระราชอุทยาน สามารถเสกมะม่วง
ให้สุกได้ตามปรารถนา พระราชาทรงโปรดปราน
ตรัสถามว่าไปเรียนวิชานี้มาจากไหน เขาละอาย
ที่จะพูดว่าไปเรียนมาจากจันฑาล เขาจึงกราบทูล
ว่า เรียนมาจากอาจารย์ทศปาโมกข์ที่เมือง
ตักศิลา เขากล่าวลบลู่คุณของอาจารย์ซึ่ง

เป็นจันฑาล ทันได้นั้นมนต์ก็เสื่อม เสกมะม่วง
ให้สุกอีกไม่ได้ พระราชาจึงขับไล่เขาออกไป
เขาไปขอโทษคนจันฑาล ขอเรียนมนต์ใหม่ แต่
อาจารย์ไม่ยอมบอกมนต์ให้อีกแล้ว เขาชมซาน
ไปตายในป่า นี่คือโทษของการลบหลู่คุณของ
อาจารย์ มีพระพุทธรูปอยู่ที่บพหนึ่งว่า

“บุคคลรู้ธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
แสดงไว้แล้วจากผู้ใด ควรจะนอบน้อมท่านผู้
นั้นด้วยความเคารพ เหมือนพราหมณ์บูชาไฟ
ฉะนั้น”

พระพุทธรูปนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแก่ภิกษุ
ทั้งหลาย เพราะปรารถนาเรื่องพระสารีบุตรที่
นอบน้อมพระอัสสชิผู้เป็นปฐมอาจารย์ของท่าน
เมื่อทราบข่าวพระอัสสชิอยู่ที่ใด ก็นอนหันศีรษะ
ไปทางทิศนั้น

อันเพชรน้ำตินั้น แม้จะจมอยู่ในโคลนตม
แต่ก็คงเป็นเพชรอยู่นั่นเองไม่กลายเป็นโคลน
ตมไป ใครไปพบเข้านำมาประดับก็คงส่องแสง
แวววาวอยู่นั่นเอง ส่วนปัญญาดีแม้จะอยู่ที่คน
ยากคนจนหรือเป็นคนศักดิ์ต่ำ เมื่อถึงคราว
คับขัน บุคคลเช่นนั้นก็สามารถทำประโยชน์ได้
มากถ้าผู้เป็นใหญ่รู้จักใช้ ตัวอย่างเช่น เล่าปี่นำ
ขงเบ้งมาเป็นที่ปรึกษา รบที่
โร้กชนะทุกที

ศิลทำให้งาม ศิลคือ
ความประพฤติดี การสำรวม
กายวาจาให้เรียบร้อย ไม่
เบียดเบียนตน และผู้อื่น
ให้เดือดร้อน ด้วยกาย ด้วย
วาจา เช่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น
ทางทรัพย์สิน ทางคู่ครอง
ไม่พูดเท็จ ทำลายประโยชน์
ของผู้อื่น ไม่พูดส่อเสียด

คือการพูดยุยงให้คนแตกกัน ไม่พูดคำหยาบ
ไม่พูดเพื่อเจ้อ คือคำอันไร้สาระไม่มีประโยชน์
ถ้าเป็นศีลกรรมบถก็ควบคุมไปถึงใจด้วย คือ
ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นในทางทุจริต ไม่
พยายามฟ้องร้ายผู้ใด ไม่มีความเห็นผิดจาก
ทำนองคลองธรรมแต่มีความเห็นถูกต้อง เช่น
เห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว บุญบาปมีจริง
เป็นต้น

ตามที่กล่าวมาโดยย่อนี้ จะเห็นว่า ศิลทำให้
งดงามเพียงใด งามทั้งกาย วาจา และใจ

มีพุทธศาสนสุภาษิตมากมายที่แสดงถึง
คุณของศิล เช่น ศิลดีจนแก่ ศิลเป็นเยี่ยมที่สุดใน
โลก ศิลเป็นอาภรณ์ที่ประเสริฐที่สุด ศิลเป็นที่พึ่ง
เบื้องต้น เป็นมารดาแห่งคุณงามความดีทั้งหลาย
เป็นประมุขแห่งธรรมทั้งปวง เพราะฉะนั้นจึง
ควรทำศิลให้บริสุทธิ์ เวทย์มนต์ ขาดิกำเนียด พวก
พ้อง นำสุขมาให้ในสัมปรายภพไม่ได้ ส่วนศิล
ของตนที่บริสุทธิ์ดีแล้ว จึงนำสุขมาให้ใน
สัมปรายภพได้ ศิลเป็นกำลังไม่มีที่เปรียบ ศิล
เป็นอาวุธสูงสุด ศิลเป็นเครื่องประดับอย่าง
ประเสริฐสุด ศิลเป็นเกราะอย่างอัศจรรย์

เมื่อพระให้ศิลจบแล้ว ท่านจะลงท้ายว่า

“บุคคลจะไปสู่สุคติก็เพราะ
ศิล จะสมบุญด้วยโภค-
สมบัติก็เพราะศิล จะไปสู่
นิพพานก็เพราะศิล (เป็น
พื้นฐาน) เพราะฉะนั้นจึง
ควรรักษาศิลให้บริสุทธิ์”

ศิลมีคุณานิสงส์มาก
มาย และทำผู้มีศิลให้งดงาม
ตามที่กล่าวมาโดยย่อนี้

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐

คน-พระ-ผี

ในสมัย พุทธกาล ผ่านเลยครึ่ง
 คอหยักหยัก ออย่าเพ็งทัก ว่าเป็นคน
 ดูกันเก่ง ก็ดูเป็น แต่พระเครื่อง
 ทำบุญไป ระวังไว้ เลี่ยงไฟริ

พวกมีคอ ก็ระวัง ไม่ใช่คน
 พอศีลขาด คอขาด อนาคตาย
 พระได้ชื่อ เพราะถือศีล พระปาติโมกข์
 อลัชชี มีมาก เข้าหลากปน

๒๒๗ ข้อ ไม่ครบ ก็จบพระ
 รู้จักใช้ ตาดู สองหูฟัง
 เริ่มที่ตัว เราเอง เกรงในศีล
 ถ้าศีลขาด ศีลรักรักขาด ออย่าไปเอา
 ครอบศีลห้า มาศีลแปด และศีลสิบ
 อานิสงส์ อยู่ง่ายงาย เบาทสบาย

อินทรีย์พร้อม น้อมเข้า มาบวชพระ
 อันบ้านเมือง ยังต้องการ พระดีดี
 พระนิพพาน เอกันต ปรมสุข
 ช่วยกันสร้าง สังคมพุทธ วิมุตติชน

มันน่าทึ่ง คน-พระ-ผี มีสัสสน
 ผ้าเหลืองหม่ ระวังไว้ ปะชี
 แต่ผ้าเหลือง ไม่อาจแยก พระหรือผี
 กินแล้วชี้ บนหลังคา น่าละอาย
 อยู่ทานทน แต่ศีลห้า มันหนีหาย
 จัดเข้าได้ กับพวกผี ไม่มีคน
 พวกอุปโลกน์ กันเอาเอง ไม่เห็นหน
 นำพวกปล้น ศาสนา พากันฟัง
 สิกขาจะ กู้ศาสนตั้ง ดั่งหนหลัง
 รวมกำลัง กำจัดมาร จากบ้านเรา
 มีตัวตื่น หากหัวพับ ก็อับเฉา
 ศีลของเรา รู้รักษไว้ ออย่าให้กลาย
 ค่อยรอมริบ ขยับไป ออย่าให้หาย
 แล้วชวนชววย เขยิบไป ไกลศีลชี
 ช่วยกันนะ พิทักษ์ศาสน์ พระชินสีห์
 มาช่วยชี้ ช่วยค้ำ นำผู้คน
 พันจากทุกข์ สุขแท้ ไม่สัสสน
 เกิดเป็นคน ออย่าเสียชาติ เป็นทาสมาร

กวีนิพนธ์

วันแห่งความรักนี้

พุทธองค์ทรงกรุณา

ด้วยรักสรรพรสสัตว์

จึงเพียรสร้างบารมี

ศึกษาธรรมเจนจบ

โปรดสัตว์ทั่วจักรวาล

สละเลือดเนื้อ

บุตรทารายอดรักจำทน

ความรักอันประเสริฐ

เปี่ยมด้วยความหวัง

ผจงยึดหัวใจพุทธ

รักนี้จึงสืบสาน

น้อมบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ศรีมาฆบูชา

มอบมาด้วยปรานี

รักโพธิญาณจัดยิ่งชีวี

ยี่สิบเอ็ดงไทยไกลยาวนาน

รบชนะกิเลสमार

ปณิธานหวังช่วยชน

ควักดวงตาเอือกระมด

เจ็บเพื่อผลสัมฤทธิ์

สิ้นเลิศด้วยพลัง

ฝังแน่นในวิญญูญาณ

สวามิภักดิ์อุปถัมภ์

ตราบปรีนิพพานเทอญ ๐๗๖

ปณิธานของพระโพธิสัตว์

ติณโณ ตาเรยย์ เราข้ามได้แล้ว จะให้ผู้อื่นข้ามได้ด้วย

มุตโต โมเจยย์ เราพ้นแล้ว จะให้ผู้อื่นพ้นด้วย

พุทโธ โพเรยย์ เราตรัสรู้แล้ว จะให้ผู้อื่นรู้ด้วย ๑

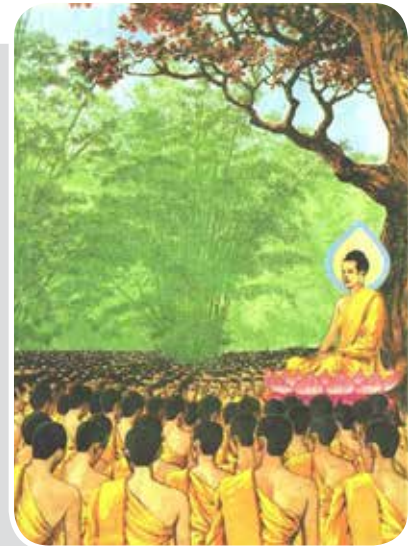
มหาปณิธาน ๔ ของพระโพธิสัตว์

๑. เราจะละกิเลสทั้งปวงให้สิ้น
๒. เราจะศึกษาพระธรรมให้เจนจบ
๓. เราจะโปรดสรรพสัตว์ให้ถึงความตรัสรู้
๔. เราจะต้องบรรลุปุทธภูมิอันประเสริฐ ๑

ความยึดมั่น - การปล่อยวาง

- ละชั่วได้ เพราะไม่ยึดมั่นในความชั่ว เพราะปล่อยวางการทำชั่ว
- ทำดีได้ เพราะยึดมั่นในความดี เพราะไม่ปล่อยวางการทำดี
- ทำจิตให้ผ่องแผ้วบริสุทธิ์รอบได้ เพราะไม่ยึดมั่นในความดีที่ทำได้แล้ว เพราะปล่อยวางความดีที่ทำได้แล้ว ทั้งไม่ทำชั่วได้เป็นปกติ ทั้งทำดีได้เป็นปกติ
- เพราะไม่ยึดมั่นในความชั่ว เพราะปล่อยวางการทำชั่ว จึงละชั่วได้
- เพราะยึดมั่นในความดี เพราะไม่ปล่อยวางการทำดี จึงทำดีได้
- เพราะไม่ยึดมั่นในความดีที่ทำได้แล้ว เพราะปล่อยวางความดีที่ทำได้แล้ว ทั้งไม่ทำชั่วเป็นปกติ ทั้งทำดีเป็นปกติ จึงทำจิตให้ผ่องแผ้วบริสุทธิ์รอบได้ ๑

สัพพปาปสส อภณฺณ....กุสลสสุปสมปทา....สจฺจิตตปริโยทปนํ

ความรักของผู้ครองเรือน

ชีวิตคู่ หรือคือ ร่วมฝัน
ร่วมฝัน ร่วมทุกข์ ร่วมสุข
ร่วมเรียน ร่วมรู้ คู่กันทุกข์
ร่วมปลุก อดุมการณณ์ บานในใจ ๒

LOVE may be a MIRACLE or a DISASTER,
it's up to your (both lovers') KARMA not GOD.
Benefit from it, learn from it ,develop it ,and overcome it.

รักอาจสร้าง	ปาฏิหาริย์	ฤาษณ์ลพหายณะ
ขึ้นกับกรรมะ	เชอสอง	ใช้ของใครอื่น
เร่งเรียนรู้	โทษประโยชน์	ผ่านวันคืน
ลดละตื่น	ฝึกู้	สู่ทางธรรม ๒

ความรัก เป็นได้ทั้ง ความสุข และ ความทุกข์
ความรัก เป็นได้ทั้ง พลังสร้างสรรค์ และ ทำลาย
ความรัก สร้างทั้ง เมตตา-ความชื่นชมยินดี
และ วิชา หรือแม้แต่ โกรธเกลียด
ความรัก ทำให้ เสียสละ และ เห็นแก่ตัว
ความรัก เป็นได้ทั้ง การให้ และ การยึดครอบครอง
ความรัก เป็นด้านบวกถ้ารักเป็น ดีกว่า ความเกลียดแน่ ๒

ความโศกข์ยอมเกิดแต่ความรัก ภัยยอมเกิดแต่ความรัก
ความโศกข์ยอมไม่มีแก่ผู้พ้นวิเศษแล้วจากความรัก ภัยจะมีแต่ไหน

พระพุทธภาษิต

大唐玄奘

XUAN ZANG
2016 传奇上映

ชวนดูหนัง

วินิตา รัตตบุรณินท์

ภาพยนตร์เรื่องนี้ อำนวยการสร้างโดย หว่อง กาไว
ผู้สร้างชื่อดังจากเกาะฮ่องกง กำกับการแสดงโดย ชัวเจี้ยนฉี

Journey to the West

การเดินทางสู่ประเทศอินเดียของพระถัง ไซ่ จิ้ง (เสวียนจาง Xuangzang ๒๐๑๖)

สำหรับเรื่อง Journey to the West นี้ เขาสร้างร่วมกับจีนแผ่นดินใหญ่ ใช้ผู้แสดงนำเป็นดาราตองของจีนแผ่นดินใหญ่ คือ หวงเสี่ยวหมิง ซึ่งดูเหมาะสมดี ไม่ขัดหูขัดตา มีรูปร่างหน้าตาดี และแสดงดีอีกด้วย

น่าเสียดายที่ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาษาจีนกลางล้วนๆ เป็นเรื่องศาสนา ซึ่งจะว่าไปหากคนที่ไม่ได้ประสบการณ์ศึกษาเรื่องนี้มาก่อน จะเข้าใจยาก ดังนั้น เมื่อมีการนำมาพากย์ไทย จึงมีข้อผิดพลาดที่เห็นได้หลายจุด หากผู้ชมภาพยนตร์มีความรู้ทางศาสนาอยู่บ้าง จะสามารถพบและเข้าใจได้ว่า ตรงไหนแปลผิดอย่างไรก็ตาม ถึงบทแปลจะไม่สมบูรณ์นัก แต่ก็ไม่ได้ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่น่าดูแต่อย่างใด ครั้งแรกที่ได้ดู ไม่มีพากย์ไทย ไม่มีแม้ subtitle เป็นภาษาอังกฤษ ก็ยังพอเดาเนื้อเรื่องได้ และรู้สึกว่าเป็นภาพยนตร์ที่ดีมากเรื่องหนึ่ง มีมุมกล้อง

ที่สวยงาม ภาพทุกภาพที่เห็นประณีต แสดงให้เห็นถึงฝีมือช่างกล้อง ที่เข้าใจเลือกภาพสวยๆ ทำให้ภาพยนตร์ดูมีเสน่ห์ แม้จะดูซ้ำหลายครั้งก็ดูได้ ส่วนหนึ่งก็เพราะภาพสวยนี่แหละ

เรื่องราวของพระถัง ไซ่ จิ้ง หลวงจีนผู้ยิ่งใหญ่รูปหนึ่งในราชวงศ์ถัง ราวคริสต์ศตวรรษ

หนึ่งบุรุษ
ผู้ทักทายโชดะดา
เปี่ยมศรัทธา
แห่งพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า

เสวียนจาง
บุรุษบุรุษภาพ
XUAN ZANG

ที่หก มาทำเป็นภาพยนตร์ความยาวราวสอง ชั่วโมง ได้อย่างละเอียดละไม และให้ความรู้สึกดีๆ แก่ผู้ชมได้อย่างไม่มีจำกัด

ที่ว่าไม่มีจำกัดก็คือ แต่ละคนอาจได้แง่คิดไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน แล้วแต่ภูมิหลังและความสนใจของผู้ชมคนนั้น ผู้ชมที่ชอบทางประวัติศาสตร์ก็จะได้แง่มุมมองทางประวัติศาสตร์ ว่ายุคนั้นมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง การเดินทางจากประเทศจีนไปอินเดียไปทางไหน อย่างไร และเกิดอะไรขึ้นกับการเดินทางนั้น

ผู้ชมที่สนใจเรื่องพระพุทธศาสนา ก็จะได้เห็นว่า พระพุทธศาสนาได้ถูกนำไปเผยแพร่ในประเทศจีนหลังพุทธกาลในรูปแบบมหายาน มีศาสนิกเป็นจำนวนมาก มีวัดวาอาราม และมีพระสงฆ์ ที่เรานิยมเรียกว่า หลวงจีน ถึงแม้จะมีพระพุทธศาสนาแล้ว แต่คำสอนยังสับสน ทำให้พระภิกษุหนุ่มวัย ๒๗ ปี คิดอยากไปสืบหาต้นตอของคำสอนที่ประเทศอินเดีย ซึ่งในยุคนี้พระพุทธศาสนาในประเทศอินเดีย ได้กลายเป็นมหายานไปเกือบหมดแล้ว

พระถัง ซำ จัง หรือในภาษาจีนกลางเรียกว่า เสวียนจาง มีกำเนิดที่แปลกประหลาด ว่ากันว่า โยมแม่ของท่านนำท่านใส่เรือและลอยลงในแม่น้ำ เมื่อเรือผ่านวัดแห่งหนึ่ง พระสงฆ์ในวัดนั้นเห็นเข้า ก็เลยนำท่านมาเลี้ยงอยู่ในวัดนั้น เมื่อโตขึ้นพอสมควรก็ให้ท่านบวชเณร และบวชพระตามลำดับ ได้เล่าเรียนศึกษาพระธรรมวินัยตามขนบธรรมเนียมของวัดนั้น

ท่านพบว่า คำสอนที่มีอยู่ในขณะนั้นยังสับสนและไม่ลงรอยกันกับสำนักอื่นๆ ท่านจึงคิดว่าต้องไปนำคำสอนมาจากแหล่งที่เป็นต้นตอ นั่นคือประเทศอินเดีย ท่านจึงตัดสินใจเดินทางไปประเทศอินเดียด้วยการเดิน

อุปสรรคใหญ่หลวงในยุคนี้คือ การเดินทางไปประเทศอินเดียต้องไปทางตะวันตก ซึ่งทางการห้ามไม่ให้เดินทางไปทางนั้น เพราะปัญหาเรื่องการเมือง พระถัง ซำ จัง เดินทางออกจากฉางอาน ผ่านไปทางเหลียงโจว กวางโจว ซาโจ แต่ละเมืองที่ผ่านไป ต้องผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง ถูกสอบสวนอย่างหนัก เพราะมีประกาศตามหาท่านที่หายไปจากเมืองฉางอาน ท่านเกือบโดนจับส่งคืนเมืองฉางอาน แต่ความเชื่อ ความดีงาม ความตั้งใจอันแน่วแน่มั่นคง ต่อสิ่งที่ตนเองศรัทธา ทำให้เจ้าหน้าที่ทุกด่านปล่อยตัวท่านให้เดินทางต่อไป แม้ว่าจะเป็นการผิดกฎหมาย

ท่านได้เจอเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งดีและร้ายมากมาย การรบพุ่งที่เป็นเหตุให้คนถูกฆ่าตายไป ต่อหน้าต่อตา ได้พบกับคนใจดี ที่มาช่วยเหลือให้เสบียง และม้า เพื่อให้ท่านเดินทางด้วยดี เพราะท่านจะต้องเดินทางผ่านทะเลทรายโกบีที่แสนแห้งแล้ง และมีอุณหภูมิต่ำในเวลากลางวัน สูงถึงห้าสิบบองศาเซลเซียสขึ้นไป

แม้จะลำบากยากเข็ญปานใด พระถัง ซำ จัง ก็ไม่ได้ย่อท้อ ค่อยๆ เดินทางไปเรื่อยๆ บางครั้งเกือบเอาชีวิตไม่รอด เพราะขาดน้ำอย่างรุนแรง ท่านเจริญสมณธรรมประคับประคองตน ใช้เวลานานถึงสี่ปี ผ่านเมืองต่างๆ กว่า ๑๑๐ เมือง จนในที่สุด ก็ไปถึงนาลันทา

ในเวลานั้น พระอาจารย์ใหญ่ของนาลันทา คือ ท่านศีลภัททะ มีอายุเกือบร้อยปี ท่านบอกกับพระถัง ซำ จิ่ง ว่าท่านกำลังรอคอยการมาของท่าน และในที่สุด ท่านก็ได้พบกับพระถัง ซำ จิ่ง จริงๆ

พระถัง ซำ จิ่ง อยู่ศึกษาเล่าเรียนภาษาสันสกฤต และพระไตรปิฎก ที่นาลันทากว่าสิบปี ช่วงที่ศึกษาเล่าเรียนอยู่ที่นาลันทานั้น ท่านได้ไปสำรวจพุทธสถานในประเทศอินเดีย รวมถึง **พุทธสังเวชนียสถาน** ได้เขียนบันทึกไว้ในหนังสือ **Journey to the West** เล่มนั้น และ **ลอร์ด คันนิงแฮม** นักโบราณคดี ชาวอังกฤษ ได้อ่านหนังสือดังกล่าว และเกิดแรงบันดาลใจให้ไปค้นหาพุทธสถานตามบันทึกของพระถัง ซำ จิ่ง จนได้พบพุทธคยา เห็นว่าต้นโพธิ์ตรัสรู้ กำลังจะตาย ลอร์ด คันนิงแฮม จึงนำหน่อจากต้นนั้นมาปลูกใหม่ ให้การทำนุบำรุงอย่างดี จนหน่อนั้นกลายเป็นต้นแข็งแรง เต็บใหญ่ มาเป็นต้นโพธิ์ศักดิ์สิทธิ์ อนุสรณ์แห่งการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายทั่วโลกเดินทางมากราบไหว้บูชาในปัจจุบัน และสร้างพระเจดีย์ รวมถึงวัดวาอารามเกิดขึ้นในบริเวณไม่ไกลจากนั้น

พระถัง ซำ จิ่ง ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี สามารถไปแข่งโต้วาทีกับเจ้าลัทธิอื่นๆ ในสมัยนั้น ชนะเลิศเป็นที่เคารพสักการะของพระราชาผู้ครองแคว้น และท่านได้รับการขอร้องให้อยู่ประจำการในประเทศอินเดีย แต่ท่านปฏิเสธ เพราะนั่นไม่ใช่เป้าหมายในชีวิต ท่านต้องการนำคำสอน และพระไตรปิฎกกลับสู่เมืองจีน

ในที่สุดท่านได้เดินทางกลับเมืองจีน หลังจากที่ได้จากไปนาน ๑๗ ปี พร้อมด้วยพระไตรปิฎกจำนวนมาก เมื่อกลับถึงวัดบ้านเกิด ท่านได้แปลพระไตรปิฎก ที่นำกลับมาออกเป็นภาษาจีน ปัจจุบันยังเก็บอยู่ที่วัดต้าฉือเอิน เมืองฉางอาน

นอกจากนี้ ท่านยังได้แปลบทสวด **ปรัชญาปารมิตาพระหฤทัยสูตร (Heart Sutra)** เป็นภาษาจีน เป็นบทสวดที่มีความไพเราะ และเป็นบทสวดที่ชาวพุทธมหายานนิยมสวดกันทั่วโลก

เรื่องราวของพระถัง ซำ จิ่ง ได้ถูกถ่ายทอดเป็นหนังสือมากมาย ที่สำคัญและโด่งดังเป็นที่รู้จักมากที่สุดคือเรื่อง **ไซอิ๋ว** ซึ่งถือเป็นยอดวรรณกรรมสมัยราชวงศ์หมิง และถูกนำมาแปลไทยครั้งแรกแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ ในส่วนชีวประวัติบุคคลจริงของพระถัง ซำ จิ่ง สามารถหาหนังสือแปลไทย สำนวนที่แนะนำคือ **“ประวัติพระถัง ซำ จิ่ง”** โดย นายเคงเหลียน

สี่บุญเรื่อง จนถึงเล่มสมบูรณ์ “จดหมายเหตุการเดินทางสู่ดินแดนตะวันตกของมหาราชอาณาจักร” โดยศาสตราจารย์ ชิวชูหลุน จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มติชน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ บางเล่มก็นำเรื่องไซอิ๋วมาเผยแพร่ มีการตีความ เช่นเดินทางไกลกับไซอิ๋ว เขียนโดยอาจารย์โกวิท อเนกชัย นามปากกา เขมานันทะ ศิลปินแห่งชาติด้านวรรณศิลป์ ปี ๒๕๕๐

เรื่องราวของพระถัง ซำ จัง นับเป็นเรื่องราวที่สร้างแรงบันดาลใจให้แก่อนุชนรุ่นหลังในความมุ่งมั่นทำสิ่งยากเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ผลงานของท่านสร้างคุณูปการอันยิ่งใหญ่ให้แก่ชาวพุทธมหายานยาวนานมา จวบจนปัจจุบัน ไม่มีชาวพุทธมหายานคนใดหากศึกษาเล่าเรียนพระไตรปิฎกมหายานแล้ว จะไม่รู้จักพระถัง-ซำ จัง และย่อมจะยังคงรู้จักต่อไปตราบที่พุทธศาสนามหายานยังคงอยู่ รวมไปถึงนักประวัติศาสตร์ผู้สนใจเรื่องการผจญภัยอันโลดโผน และเป็นไปด้วยความยากลำบากราวกับเป็นนวนิยายสนุกๆ เรื่องหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องจริง

จากบันทึกของท่าน ย่อมยืนยันได้ว่า เรื่องราวของท่านเป็นเรื่องจริงที่ยิ่งกว่านิยาย โดยเฉพาะมันเกิดขึ้นมากกว่าพันปีแล้ว

เรื่องราวของพระถัง ซำ จัง ไม่ได้เป็นนวนิยาย เป็นเรื่องจริงที่เหลือเชื่อ และเป็นประจักษ์พยานให้เห็นถึงหัวใจยิ่งใหญ่ น่าเคารพ

กราบไหว้ของพระรูปหนึ่ง ที่กล้าหาญ เสียสละได้แม้ชีวิต เพื่อตามหาความรู้ ตามศรัทธาที่ตนมี เพื่อจะเผื่อแผ่แบ่งปันความรู้ให้แก่เพื่อนร่วมอุดมการณ์ ให้มีหลักยึดที่ถูกต้อง

นอกจากนั้น เรื่องราวของพระถัง ซำ จัง คือ บทพิสูจน์ที่ให้ภาพชัดเจนว่า คนเราเกิดมาแล้วสามารถที่จะเลือกทางชีวิตของตนได้ หากเลือกที่จะเป็นมหาบุรุษ ดำเนินชีวิตตามอุดมการณ์ที่ดีงาม เกิดผลประโยชน์ที่กว้างขวางยาวนาน ต่อสังคม ต่อโลก เขาผู้นั้นย่อมจะเป็นที่จดจำ รำลึกไว้ชั่วกาลนาน หากเลือกที่จะเป็นมหาโจร กระทำบาปอกุศล ทำร้ายผู้คนและสังคม เขาผู้นั้นย่อมถูกสาปแช่ง ถูกพุดถึงด้วยความรังเกียจ เียดฉฉันท์ และหากเลือกที่จะเป็นคนธรรมดา เขาผู้นั้น ย่อมจะถูกกลืนเลือนไปกับกาลเวลาที่ผ่านไป จนไม่เหลือสิ่งใดเป็นที่จดจำ

พระมาลัยเป็นใคร? มาจากไหน? ๓

สองตอนที่แล้วได้อธิบายเรื่องราวของพระมาลัยตามสำนวนของชาวศรีลังกาเรียบร้อยแล้ว และเห็นว่าได้วิเคราะห์เจาะลึกครบทุกด้าน หากใครมาบอกว่ายังไม่รู้เรื่องงานนี้มีเคือง ถ้าใครยังไม่อ่านให้รีบกลับไปอ่านเสียแต่เดี๋ยวนี้ เพราะจะได้จับต้นชนปลายถูก เมื่อพระมาลัยเถระเดินทางมาพำนักพักอาศัยอยู่เมืองไทย จะได้เข้าใจบุคลิกลักษณะของท่านอย่างชัดเจน

ก่อนที่จะเข้าเรื่องพระมาลัยแบบไทยแท้ เห็นสมควรกล่าวถึงพระมาลัยเวอร์ชันจีนเสียก่อน เหตุที่ยกเอาเรื่องราวชาวจีนมากล่าวก่อนนั้น ก็เพราะมองเห็นว่าบางทีพระมาลัยเวอร์ชันไทย อาจถอดแบบหรือหยิบยืมเรื่องราวมาจากจีนก็เป็นได้ เพราะหลักฐานก็บอกแล้วว่าบรรพบุรุษของไทยเราอพยพโยกย้ายมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ บางทีความเชื่อเหล่านี้ อาจติดตามมากับปู่สังกะสาอย่าสังกะสีสมัยยังศรัทธายึดมั่นในมหายานก็เป็นได้

การสืบค้นคติความเชื่อของบรรพบุรุษ จึงเห็นว่าเป็นประโยชน์มากกว่าเสียเวลาเปล่า

มีบางคนแย้งว่าไทยเรารับความเชื่อเรื่องมหายานมาจากเขมร อันเนื่องจากว่าสมัยไทยกำลังตั้งหลักปักฐานนานหลายร้อยปีนั้น ผู้ที่เป็นใหญ่เหนือชาวไทยคือเขมร กว่าเราจะปลดแอกแยกอิสระสร้างชาติไทยได้นั้นก็เป็นเวลายาวนาน ด้วยเหตุนี้ ช่วงระยะเวลา

รูปสลักไม้ พระกษิติครรภโพธิสัตว์ ประเทศจีน

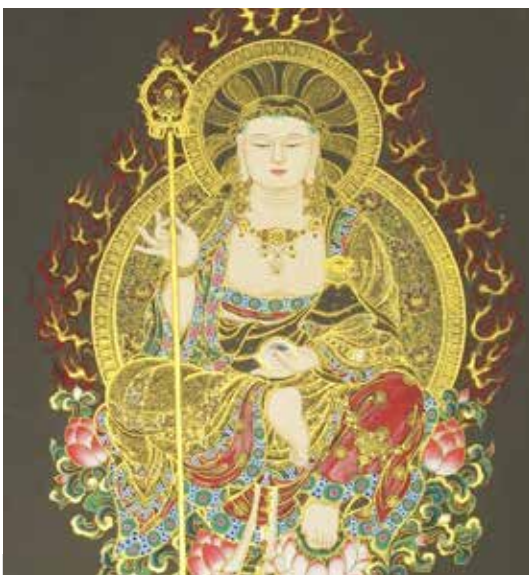
ดังกล่าวจึงหลีกเลี่ยงมิได้ที่ไทยเราจำต้องรับเอาอิทธิพลความเป็นเขมรแทบทุกด้าน โดยเฉพาะคติความเชื่อมหายานซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายของชาวเขมรมาช้านาน หลักฐานเชิงรูปธรรมคือนครวัดและนครธมนั่นเอง

แต่ผู้เขียนกลับเห็นต่างว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะธรรมชาติความเชื่อแบบพุทธมักลงสู่รากหญ้าก่อนแล้วจึงจะย่อนขึ้นไปถึงตอนปลายยอด หมายถึงเป็นที่นับถือของสามัญชนเป็นปฐมแล้วจึงกลายเป็นที่ยอมรับของสถาบันพระมหากษัตริย์ในท้ายสุด จากนั้นสถาบันกษัตริย์จึงมีการปรับปรุงดัดแปลงพิธีกรรมให้วิจิตรพิสดารมากขึ้น เพื่อให้เป็นที่ถูกอกถูกใจของอาณาประชาราษฎร์ และผู้ที่ทำหน้าที่ออกแบบก็มีใครอื่น คือพระสงฆ์เรานี่เอง

จึงเชื่อได้ว่าคติความเชื่อแบบมหายานดังกล่าวติดตามมากับบรรพบุรุษไทยเราตั้งแต่เมืองจีนแผ่นดินใหญ่ ยิ่งเป็นเรื่องราวอภินิหารของบุคคลผู้เป็นวีรบุรุษด้วยแล้ว ยิ่งรับรองได้ว่าคงไม่ไปเลียนแบบใครเป็นแน่ เพราะเรื่องราวความภาคภูมิใจเช่นนี้มักมีการสืบทอดในลักษณะเรื่องเล่าและมีพิธีกรรมประกอบ เพื่อให้มีการเล่าขานและรักษาต่อเนื่องตราบนานเท่านาน

ตามคติพระพุทธศาสนามหายานนั้น เชื่อกันว่าพระพุทธเจ้ามี ๕ พระโคตร (บางทีเรียกว่า พระชินพุทธะห้าพระองค์) ได้แก่ วัชรโคตรหรือตระกูลแห่งปัญญา มีพระอักโษภยะเป็นพระธยานิพุทธ รัตนโคตรหรือตระกูลแห่งมณีรัตนะ มีพระรัตนสัมภวะเป็นพระธยานิพุทธ ปัทมโคตรหรือตระกูลแห่งดอกบัวมีพระอมิตาภวะเป็นพระธยานิพุทธกรรมโคตรหรือตระกูลแห่งการกระทำ มีพระอโมฆสิทธิเป็นพระธยานิพุทธ และตถาคตโคตรหรือตระกูลของพระพุทธเจ้ามีพระไวโรจนะเป็นพระธยานิพุทธ

ภาพวาดพระกษัตริย์โพธิสัตว์ ตามคติของประเทศทิเบต

พระชินพุทธะห้าพระองค์นั้นล้วนมีดินแดนเป็นอาณาเขตแห่งตน จะทำการสิ่งใดไม่ได้ลงมือด้วยพระองค์เอง เป็นแต่เพียงส่งตัวแทนมาทำหน้าที่เท่านั้นก็ได้ ซึ่งผู้รับหน้าที่นั้นก็คือ **พระโพธิสัตว์** พุทธแบบชาวบ้านคือพระโพธิสัตว์ เป็นภาคหนึ่งของพระพุทธเจ้า เพราะมีลักษณะเป็นกายละเอียด ยากที่ปุถุชนคนธรรมดาจะ สามารถเห็นได้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ากายทิพย์

หากพุทธแบบนักวิชาการก็คือ พระโพธิสัตว์ เป็นอวตารปางหนึ่งของพระพุทธเจ้านั่นเอง

อันนี้เป็นคติความเชื่อของมหายานเขา เราชาวพุทธเถรวาทอย่าได้ตีติงจนเห็นว่าเขานอกกลุ่มนอกรทาง เพราะความเชื่อเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะมีมิติของประวัติศาสตร์และกาลเวลาเป็นตัวบีบบังคับ อีกทั้งมีคนนับถือค่อนข้างโลภก็แสดงว่าเขาก็ดีพอตัว บางทีการดูเบาสิทธิ์อื่นโดยปราศจากการศึกษาให้ถี่ถ้วน ย่อมไม่ต่างอะไรกับทิ้งห้อยทำแข่งแสงพระสุริย์

สำหรับเรื่องพระชินพุทธะห้าพระองค์นั้นยกไว้ก่อน เพราะไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เราอยากจะรู้ เพราะเห็นว่าหากอธิบายขยายความมากไป กลัวจะหาทางลงไม่ได้ อีกทั้งรายละเอียดก็มีมากมายยากที่จะสรุปให้เข้าใจได้ในระยะเวลาอันสั้น หากท่านใดสนใจเห็นควรไปสืบค้นหาหนังสืออ่านเอาเอง ซึ่งปัจจุบันมีวางขายเกลื่อนตลาดแล้ว

บอกไว้นิดหนึ่ง คติความเชื่อพระพุทธเจ้าของมหายานนั้น ชาวพุทธไทยถอดแบบมาอย่างไม่เกรงใจ ไม่เชื่อลองสังเกตการกราบไหว้พระพุทธรูปของไทยว่าเราอ่อนวอนขออะไร ?

ส่วนผู้ที่เราจะต้องศึกษาวิเคราะห์ตรงนี้คือพระโพธิสัตว์ผู้มีบุคลิกลักษณะเหมือนพระมาลัย

ความจริงพระโพธิสัตว์ของมหายานนั้นมีมากมายมหาศาล เหมือนเม็ดทรายตามท้องทะเลหลวง แต่ที่เราจะนำมาศึกษาคือ**พระกษิตี-ครรภโพธิสัตว์**เท่านั้น พระโพธิสัตว์พระองค์นี้เป็นสัณนิษฐานของพระอักษะกษิตีพุทธเจ้า ซึ่งจัดอยู่ในวัชรโคตรหรือตระกูลแห่งปัญญา ท่านมีชื่อเสียงโด่งดังนับแต่สมัยพุทธกาล เพราะได้รับมอบหมายจากพระศากยมุนีพุทธเจ้าให้เป็นผู้แสดงธรรมโปรดสรรพสัตว์ในกามภูมิ ๖ จนกว่าพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อันว่ากามภูมิ ๖ คือ เทวโลก มนุษย์ สัตว์-ดิรัจฉาน อสุร เปรต และสัตว์นรก

เรื่องราวของท่านปรากฏใน**พระกษิตี-ครรภโพธิสัตว์มูลนิธานสูตร** ความย่อว่าสมัยหนึ่งท่านเกิดเป็นบุตรแห่งตระกูลมั่งคั่งในชมพูทวีป แต่มารดาเป็นมิถิลาทมิฬ ไม่เชื่อมั่นในพระรัตนตรัย อีกทั้งไม่เชื่อเรื่องบุญและบาป ครั้นตายวายสังขารแล้วได้ไปเกิดในนรกภูมิและเสวยทุกข์เวทนาด้วยผลแห่งกรรมนั้น บุตรนั้นทราบแน่ชัดว่ามารดาคงตกไปในนรกภูมิแน่แท้ และต้องพานพบกับภาวะของความร่ำร้อนทุกข์ทรมานแห่งวิบากจากกรรมเก่าแต่หนหลัง

นางจึงสละทรัพย์สินศฤงคารทุกอย่างถวายแด่พระศาสนา และออกเจริญวิเวกภาวนาปรารถนาให้กุศลผลบุญส่งถึงมารดาแห่งตน ด้วยทานานุภาพจึงคลบบันดาลให้จิตนางล่องลอยไปยังนรกขุมน้อยใหญ่ ได้เห็นสภาพของสัตว์นรกที่พากันคร่ำครวญกับวิบากแห่งกรรม จึงเกิดความสังเวชหดหู่ใจ ครั้นช่วยมารดาออกจากขุมนรกด้วยพลังแห่งบุญแล้ว จึงตั้งปณิธานต่อหน้าพระปฏิมาเพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์ที่เวียนว่ายอยู่ในนรกให้คลายจากความทุกข์

ภาพวาดพระกษิตีครรภโพธิสัตว์ลงไปนรกภูมิ
ประเทศญี่ปุ่น

ทรมาน จึงเป็นที่มาของคติธรรมประจำใจว่า **“หากในนรก ไม่ว่างจากสัตว์ผู้เสวยทุกข์ทรมานแล้วไซ้ ตัวเราจะไม่ขอสำเร็จพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ”**

เล่ากันว่าบรรดาสัตว์นรกผู้เสวยวิบากกรรมอันร่ำร้อนด้วยเปลวเพลิงนั้น เพียงแค่มิโอกาสได้พบพระกษิตีครรภโพธิสัตว์ก็สามารถบรรเทาความทุกข์ร้อนได้คราวหนึ่ง แม้หากมิโอกาสฟังธรรมจากท่านและปฏิบัติตาม ย่อมสามารถได้รับอานิสงส์มากมายมหาศาล นับแต่หลุดพ้นจากโชครวนแห่งนรกภูมิจนถึงบรรลुพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณเลยทีเดียว

เป็นที่น่าสังเกตว่าเรื่องราวของ**พระกษิตี-ครรภโพธิสัตว์**เน้นเรื่องของนรกภูมิเป็นหลัก โดยเฉพาะรายละเอียดของนรกแต่ละขุม พร้อมทั้งการทรมานของเหล่ายมบาล ซึ่งมีพญายมราชทำหน้าที่เป็นผู้อธิบายวิบากกรรมของสัตว์นรกเหล่านั้น ตรงนี้อาจเป็นไปได้ว่าสมัยนั้น ชาวจีนเริ่มไม่สนใจหลักธรรมคำสอน ต่างพากันเบื่อหน่ายแสวงหาประโยชน์อันมิชอบเพื่อตน นักปราชญ์ผู้รอบรู้จึงแต่งเรื่องราวของพระกษิตีครรภโพธิสัตว์ขึ้นมา เพื่อให้เป็นอุทาหรณ์สอนธรรมก็เป็นได้

การสนทนากับพญายมราชทำให้เห็นมุมมองชัดเจนว่า ด้วยอานิสงส์แห่งบุญกิริยาวัตร ๓ ย่อมสามารถเป็นเกราะป้องกันจากนรก

ภูมิได้ อีกทั้งสามารถเป็นสะพานเชื่อมโยง ให้
บิดามารดาหรือญาติพี่น้องได้ออกจากนรกได้
เช่นกัน

ตรงนี้เองไปปรากฏในเรื่องราวของพระ-
มมาลัยแบบไทยแท้

แม้พระกษัตริย์กษัตริย์มอญจะตั้งขึ้น
มาภายหลังพุทธกาลหลายร้อยหลาย
พันปีก็ตาม แต่ลักษณะการเล่าเรื่องก็ดำเนิน
ตามแบบพระสูตรในพระไตรปิฎก กล่าวคือ
เริ่มต้นด้วยพุทธาธิบายถึงคุณลักษณะอันโดดเด่น
ของพระกษัตริย์กษัตริย์มอญ ตลอดจนอดีต
ชาติเก่าแต่หนหลัง โดยเฉพาะการช่วยเหลือ
มารดาจากขุมนรก และการสงเคราะห์สัตว์นรก
ผู้ทนทุกข์ทรมานจากความร่ำร้อนแห่งนรก
ภูมิ สุดท้ายพระศรีศากยพุทธเจ้าได้ชี้ให้เห็นถึง
อิทธิคุณภาพของพระกษัตริย์กษัตริย์มอญ ตลอด
จนอิทธิคุณภาพแห่งการฟังพระกษัตริย์กษัตริย์มอญ
มูลนิพนธ์ด้วย

แม้เนื้อหาของพระสูตรจะเน้นความสำคัญ
ของพระกษัตริย์กษัตริย์มอญก็จริง แต่ก็ทำให้
ทราบถึงบริบทความเชื่อของชาวจีนในสมัยนั้น
ด้วย โดยเฉพาะภาพแห่งการทนทุกข์ทรมาน
ของสัตว์นรก เป็นไปได้หรือไม่ว่าความเชื่อเรื่อง
พระอวโลกิเตศวรหรือพระแม่กวนอิม ไม่
สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้
แม้ความเมตตาของท่านจะแผ่ขยายไปทั่ว
อนันตจักรวาลก็จริง แต่สัตว์นรกผู้เสวยผล
วิบากกรรมกลับไม่มีใครสนใจเหลือแล้ว เมื่อมี
การแต่งเรื่องพระกษัตริย์กษัตริย์มอญผู้ประทาน
พรแก่สัตว์นรก เนื้อหาจึงสอดรับสมบูรณ์ลงตัว
เป็นผลให้มนุษย์สบายใจได้ว่า หากทำผิดจนถึง
ตกนรกหมกไหม้ พระกษัตริย์กษัตริย์มอญ
สามารถเป็นที่พึ่งได้

ผู้เขียนเชื่อว่าเรื่องพระกษัตริย์กษัตริย์มอญ
น่าจะมีอิทธิพลต่อเรื่องราวของพระมมาลัยแบบ
ไทยแท้ไม่น้อย โดยเฉพาะเรื่องการโปรดสัตว์
นรกนั้นมีรายละเอียดค่อนข้างเหมือนกันอย่าง
แยกไม่ออก ยิ่งการสนทนาระหว่างพระมมาลัย
กับพญามราชด้วยแล้ว ถ้าดูรายละเอียดอย่าง
เจาะลึกจะเห็นว่ามมีรสชาติน้ำพริกปลาทุ
อยู่ไม่น้อย ยิ่งการสอบถามด้วยความอยากรู้
อยากเห็นยิ่งไม่ต้องบรรยายเลยว่าเป็นนิสัยของ
ชนชาติใด

ความจริงพระโพธิสัตว์มหากษัตริย์กษัตริย์มอญ
แพร่หลายมี ๔ พระองค์ ได้แก่ พระอวโลกิเต-
ศวร (พระแม่กวนอิม) พระสมันตภัทรโพธิสัตว์
พระมัญชุศรีโพธิสัตว์ และพระกษัตริย์กษัตริย์มอญ
แต่ที่ชาวพุทธมหากษัตริย์มอญให้ความเคารพ
นับถือมากที่สุดคือ พระอวโลกิเตศวรและพระ-
กษัตริย์กษัตริย์มอญ

ชาวจีนต่างรู้กันว่า “พระแม่กวนอิมโปรด
คนเป็น พระกษัตริย์กษัตริย์มอญโปรดคนตาย” ด้วย
เหตุนี้ลักษณะเครื่องทรงจึงแตกต่างกันอย่าง
ชัดเจน แม้พิธีกรรมก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง
พระกษัตริย์กษัตริย์มอญนั้นนิยมกราบไหว้บูชา
ในงานศพ ส่วนงานมงคลผู้คนจะพากันไปกราบ
ไหว้พระแม่กวนอิม หากเป็นเช่นนี้จึงสันนิษฐาน
ว่าพระกษัตริย์กษัตริย์มอญน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง
ในการเปิดประตูนรกให้สัตว์นรกออกมารับส่วน
บุญกุศลในเทศกาลสารทก็เป็นได้

เมื่อพระมมาลัยฉบับศรีลังกาเน้นเรื่องภาค
สวรรค์เป็นหลัก ส่วนเรื่องราวของพระกษัตริย์-
กษัตริย์มอญเน้นภาคนรกเป็นพื้น ครั้นเรื่อง
สองอย่างมาผสมผสานกันจึงทำให้เห็นภาพ
ของเรื่องราวพระมมาลัยฉบับไทยแท้ หากข้อ
สันนิษฐานดังกล่าวเป็นจริง ก็จะสมด้วยคำว่า

รูปปั้นพระกษิติครรภโพธิสัตว์ ประเทศไต้หวัน

“ลัทธิจีน” หมายความว่า เรื่องพระมาลัย เป็นการบรรจบกันของสองวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากประเทศศรีลังกา ซึ่งเราท่านต่างรู้จักเป็นอย่างดี อีกส่วนหนึ่งมาจากจีน ซึ่งก็ปฏิเสธมิได้เช่นกันว่าบรรพบุรุษของเราชาวไทยโยกย้ายมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ สิ่งที่ติดตามมากับบรรพบุรุษก็คือคติความเชื่อ ซึ่งก็ไม่เว้นเรื่องราวของมหายาน

ผู้เขียนจึงเชื่อว่าพระมาลัยเป็นตัวอย่างแห่งการผสมผสานต่างวัฒนธรรม

อีกด้านหนึ่ง พระกษิติครรภโพธิสัตว์มักคู่กับพระวัชรปาณีโพธิสัตว์ เพราะทั้งสององค์เป็นภาคอวตารของพระอักษโรภยพุทธเจ้าเอกเช่นเดียวกัน พระวัชรปาณีโพธิสัตว์ได้รับการยกย่องว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจทั้งหมดของพระพุทธเจ้า เหตุเพราะพระองค์ได้รับมอบหมายจากพระอักษโรภยพุทธเจ้าให้ทำหน้าที่คุ้มครองรักษาพระศาสนาของพระโกนาคมนพุทธเจ้า

แต่โดยภาระหน้าที่ พระวัชรปาณีโพธิสัตว์ชื่อว่าเป็นผู้ปกป้องเหล่าภาค เพราะภาคเหล่านี้เป็นผู้ตลบั่นดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ท่านจึงได้รับการยกย่องในฐานะเทพแห่งฝนอีกตำแหน่งหนึ่ง ดูเหมือนว่าตำแหน่งนี้จะเป็นที่

รู้จักแพร่หลาย ครั้นคติความเชื่อมหายานแผ่ออกไปยังอาณาจักรน้อยใหญ่ ท่านก็ได้รับการนับถืออย่างแพร่หลาย

อาจเป็นไปได้ว่าสมัยโบราณ ความสามารถด้านการกักเก็บน้ำไว้ใช้หรือชลประทานยังไม่มีประสิทธิภาพพอ การทำเกษตรกรรมจำเป็นต้องอาศัยน้ำฝนเป็นเรื่องหลัก เมื่อพระวัชรปาณีโพธิสัตว์ขึ้นชื่อด้านการประทานฝน ย่อมเป็นธรรมดาว่าจะต้องได้รับการสักการะเช่นไร้เป็นปกติวิสัย ยิ่งหากวิเคราะห์ให้ลึกลงไปในลักษณะของประวัติศาสตร์ตามยุคสมัย ผู้เขียนเชื่อเหลือเกินว่าต้นตอของพระโพธิสัตว์องค์นี้มีใช้อื่นไกล คงเป็นกษัตริย์ผู้เชี่ยวชาญด้านชลประทานเป็นแน่

คติความเชื่อเรื่องพระกษิติครรภโพธิสัตว์น่าจะมีการดัดแปลงเข้ากับวิถีความเชื่อแบบไทย ภายหลังจากพุทธศาสนาลังกาวงศ์เข้ามาเผยแผ่ในอาณาจักรสุโขทัยแล้ว พระเถระจารย์คงเห็นว่าหากยกเนื้อความจากพระกษิติครรภโพธิสัตว์มาทั้งหมดคงไม่เหมาะสม จึงดัดแปลงปรับให้เป็นสำนวนของเถรวาทเสีย หลักฐานตรงนี้ปรากฏมีในหนังสือ**ไตรภูมิพระร่วงของพระมหารธรรมราชาลิไท** ลองเปิดอ่านดูจะเห็นนัยดังผู้เขียนอ้าง

เมื่อเราไม่สามารถสืบค้นหาหลักฐานที่สามารถอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง จึงจำต้องอาศัยวิธีวิเคราะห์ตามเส้นสายความเชื่อเท่าที่เป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อประเทืองปัญญาของผู้อ่านเป็นหลัก หากท่านใดไม่ชอบวิธีนี้ก็เลือกเอาเฉพาะประเด็นที่เห็นว่าน่าสนใจก็พอ เหมือนเก็บผลไม้ที่ร่วงหล่นตามภาคพื้น ผู้ปรารถนาจะหยิบเสวยก็สามารถเลือกเก็บเลือกกินได้ตามใจชอบ ฉะนั้น (โปรดติดตามอ่านต่อ)

หลวงปู่ทวด

ผู้สร้างมณฑลคุณูปการ แก่ชาติและพระศาสนา (ตอนจบ)

คำสั่งเรื่องการมาปณิกกิจเมื่อท่านมรณภาพ

ขณะที่ท่านลังกาพำนักอยู่ที่วัดในเมือง ไทรบุรี วันหนึ่ง อุบาสก อุบาสิกา และลูกศิษย์ อยู่พร้อมหน้า ท่านได้พูดขึ้นในกลางชุมชนนั้นว่า ถ้าท่านมรณภาพเมื่อใด ขอให้ช่วยกัน จัดการหามศพไปทำการมาปณิกกิจ ณ วัด ช้างให้ด้วย และขณะหามศพพักแรมนั้น ณ ที่ใด น้ำเน่า (น้ำเหลือง) ไหลลงสู่พื้นดิน ที่ตรง นั้น จงเอาเสาไม้แก่นปักหมายไว้ ต่อไปข้างหน้า จะเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์

อยู่มาไม่นานเท่าไร ท่านก็ได้มรณภาพลง ด้วยโรคชรา คณะศิษย์ผู้เคารพในตัวท่านก็ได้ จัดการตามที่ท่านสั่งโดยพร้อมเพรียงกัน เมื่อทำการมาปณิกกิจศพท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะศิษย์ผู้ไปส่ง ได้ขอแบ่งเอาอัฐิของท่าน แต่ส่วนน้อย นำกลับไปทำสถูปที่วัด ณ เมือง ไทรบุรี ไว้เป็นที่เคารพบูชาตลอดมาจนบัดนี้

หลวงปู่ทวดบนแผ่นดินอิสลามมลายู

สมีมาตี (Sami Mati) จุดละสังขารของ หลวงปู่ทวด ดังที่กล่าวไว้ในวารสารฉบับเดือน มีนาคมและเมษายน ตั้งแต่จุดแรก ซึ่งเป็นสถานที่ หลวงปู่ละสังขาร อยู่ในประเทศมาเลเซีย จนถึงจุดที่ ๑๒ เป็นที่มาปณิกกิจศพหลวงปู่ อยู่ที่วัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี และในฉบับนี้เป็น

ตอนสุดท้าย จะกล่าวถึงเรื่องการสร้างมณฑล จตุรมุข ณ จุดที่ละสังขารนั้น จนถึงการสั่งให้ รื้อทำลายมณฑล ตามที่เป็นข่าวในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดังต่อไปนี้

กลับไปที สมีมาตี จุดที่ ๑ (สถานที่หลวงปู่ ทวดละสังขาร)

บทความต่อไปนี้เป็นสาระจากผู้ที่ใกล้ชิดเหตุการณ์ และเกาะติดเก็บภาพมา ตั้งแต่การเริ่มก่อสร้างมณฑลจตุรมุข จนกระทั่ง รัฐบาลมาเลย์สั่งทำลาย

สมีมาตี จุดที่ ๑ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเกอร์- นาริงค์ ตรงปากแม่น้ำเกอร์นาริงค์ไหลบรรจบ กับแม่น้ำเปรัก ที่เชื่อกันว่าเป็นสถานที่ละสังขาร ของหลวงปู่ทวด

ใกล้ๆ กันนี้ ยังมีคลองบาร์ทไหลมาบรรจบ กับแม่น้ำเกอร์นาริงค์ ตำบลกัวลาเกอร์นาริงค์ อำเภอลังกัง รัฐเปรัก สถานที่ตรงนี้อู่ใจ กลางหมู่บ้านชาวมุสลิม (เพิ่งขยายตัวเป็น หมู่บ้านที่หลัง) เดิมมีบ้านอยู่เพียงหลังเดียว และมีศาลาอเนกประสงค์ที่ชาวจีนจากบ้าน อัยเยอร์กาลา มาสร้างไว้

ทั้งชาวจีนที่หมู่บ้านอัยเยอร์กาลาและชาวมุสลิมจากบ้านหลังเดียวดังกล่าว ต่างเชื่อกันว่า สถานที่นี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เพราะในคืนวันเพ็ญ คนชราชาวมุสลิมที่บ้านอยู่ใกล้ๆ กันนั้น มักจะเห็นดวงไฟลอยขึ้นจากตรงริมฝั่งน้ำ

ทั้งชาวจีนที่อัยเยอร์กาลาและชาวมุสลิม บ้านหลังเดียวตรงนั้น ให้ความเคารพสถานที่แห่งนี้มาก และเรียกกันว่า “โต๊ะกงเซียม” อีกทั้งชาวบ้านคนจีนที่อัยเยอร์กาลา ยังได้มาสร้างศาลาอเนกประสงค์ตรงสถานที่แห่งนี้ ใช้สำหรับการทำบุญเฉลิมฉลองประจำปี กาลเวลาผ่านไปนับสิบปี จนกระทั่งมีการบูรณะทางหลวงหมายเลข ๗๖ เพงกาลัย - กัวลาแกซาร์ เมื่อการบูรณะเส้นทางมาถึงกิโลเมตรที่ ๑๐๗ นายช่างกรมทางเป็น คนมาเลย์เชื้อสายสยาม ชาวปาดังเปเลีย ได้มาพบสถานที่แห่งนี้

จากการที่ได้สืบเสาะจากคนใกล้เคียง สถานที่แห่งนี้ เชื่อว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์จริง เป็นเวลาเดียวกันนั้นพ่อท่านริน หรือพระครูอนุรักษโพธิกิจ เจ้าอาวาสวัดโพธิหงส์ บ้านตะโกละวัง อำเภอกุฉินารายณ์ (มรณภาพแล้ว) ได้บังเกิดเห็นหลวงปู่ทวดมาหาและท่านมาบอกพ่อท่านรินว่า

“ผู้คนที่หลายได้เอารูปปั้น ทำรูปเหมือนบ้าง เหยียดบ้าง ออกให้ประชาชนเช่าบูชากันใหญ่โตทั้งบ้านทั้งเมือง แต่ตัวกู่นี้ แม้แต่สถานที่ จะอาศัยก็ยังไม่ดี สถานที่มรณภาพก็ไม่มีใครรู้”

พ่อท่านรินได้ถามหลวงปู่ทวด สถานที่ที่อยู่นี้อยู่ที่ไหน หลวงปู่ทวดจึงได้บอกว่า “สถานที่ที่ริมแม่น้ำ แล้วจะมีคนมาบอกเอง”

หลังจากนั้นไม่นาน ก็มีนายช่างกรมทาง ชาวมาเลย์ เชื้อสายสยาม ชาวปาดังเปเลีย ได้เดินทางมาพบพ่อท่านริน และพาพ่อท่านริน ไปดูสถานที่ พ่อท่านรินเมื่อได้ไปดูแล้ว จึงได้ทำการเสี่ยงทายตามวิธีแห่งสงฆ์ จนแน่ใจได้ว่า สถานที่นี้เป็นสถานที่มรณภาพของหลวงปู่ทวดจริง

สภาพตอนนั้น มีชาวบ้านมุสลิมอยู่กันสองสามครอบครัว เป็นเครือญาติกันหมด มีชาวจีนจากบ้านใกล้เคียงมาทำพิธีบ้าง บางครั้ง บางเทศกาล ก็มีการเฉลิมฉลองกัน ชาวมุสลิม ก็มีได้รังเกียจแต่อย่างใด อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขเรื่อยมานับเวลาร่วมสิบปี

ฝ่ายพ่อท่านริน หลังจากที่แน่ใจว่าเป็นสถานที่สำคัญของหลวงปู่ทวดแล้ว เพื่อให้ได้ทำตามที่ได้รับปากไว้กับหลวงปู่ทวด จึงได้นำเรื่องมาปรึกษากับทางวัดช้างให้และวัดทรายขาว เพื่อจะสร้างสถูปเจดีย์เป็นอนุสรณ์สถาน และได้มาพักจำวัดกับมหาสมปอง วัดคลองเปล (หน้าสวนสาธารณะหาดใหญ่) แล้วท่านได้กรุณาเล่าให้ฟังว่า

วันที่ท่านรินกลับจากวัดช้างให้ นั้น ได้กลับมาในสภาพอ่อนระโหยโรยแรง พอถึงวัดก็ปลดจีวร ล้มตัวลงนอนแผ่ พร้อมเล่าให้มหาสมปองฟังว่า ทางวัดช้างให้และวัดทรายขาวโดยอาจารย์นองเห็นดีด้วย ก็กับการสร้างสถูปเจดีย์เป็นอนุสรณ์สถาน พร้อมมอบเงินให้เป็นการช่วยเหลือในการสร้าง ๕๐๐ บาท และอาจารย์นองยังได้กรุณามอบรูปบูชาหลวงปู่ทวด หน้าตักขนาด ๕ นิ้ว อีกหนึ่งองค์ พระมหาสมปอง ได้มอบสถูปเจดีย์มูลค่า ๒๕,๐๐๐ บาท ให้ท่านริน เมื่อท่านรินได้องค์เจดีย์แล้วก็เดินทางกลับมาเลเซีย แล้วนำสถูปเจดีย์นั้นมาประดิษฐาน ณ วัดโพธิหงส์ พร้อมด้วยรูปบูชาหลวงปู่ทวดที่ได้มาจากอาจารย์นอง

หลังจากที่พ่อท่านรินได้นำสถูปเจดีย์ประดิษฐานไว้แล้ว ส่วนที่กัวลาเกอร์นาริงค์ ปรากฏว่าได้มีชาวมาเลเซียประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ ได้แก่ จีน อินเดีย ทมิฬ ไทย ได้

เดินทางเข้ากราบสักการะมากมาย บางครั้งก็มีพี่น้องชาวไทยจากประเทศไทยด้วย สร้างความรำคาญใจให้กับพี่น้องชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่หมู่บ้านกัวลาเกอร์นาริงค์

ทุกวันนี้ หมู่บ้านกัวลาเกอร์นาริงค์ มีคนอยู่ประมาณ ๓๐ คริวเรือน และบ้านเรือนก็ปลูกอยู่ชิดติดกัน ตัวสถูปก็อยู่ชิดติดกันกับบ้านเรือนราษฎร จึงได้มีการร้องเรียนไปยังรัฐเปรัก ราชการท้องถิ่นเปรักก็ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่เหมาะสมด้วยหลายๆ เหตุผลปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะจากประเทศไทย นำโดยคุณกฤษณ์ ประธานราษฎรนิกร ในฐานะประธานฝ่ายการท่องเที่ยวในคณะกรรมการ IMTGT [Indonesia Malaysia Thailand Growth Triangle] ได้เดินทางไปประชุมราชการท้องถิ่นที่เปรัก เสร็จจากเรื่องราชการจากนั้น เรื่องได้วกเข้ามาหาสมิมาตีที่ทางไทยจะขอสร้างผนังริมฝั่ง ป้องกันตลิ่งพังทางมาเลเซียได้อย่างถึงความไม่เหมาะสมหลายๆ ประการ ประกอบกับได้รับการร้องเรียนจากราษฎรมากมาย เห็นว่าควรจะต้องรื้อถอนและกลางปี ๒๕๕๗ เถ้าแก่หวัง คหบดีชาวป็นัง ได้ว่าจ้างบริษัทรับเหมาไปสร้างมณฑปจตุรมุขรูปแบบสวยงามด้วยศิลปะไทย

แต่ต่อมา ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ พวกเราก็ได้รับข่าวอันน่าสะเทือนใจว่ามณฑปจตุรมุขที่เป็นอนุสรณ์สถานของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ณ ริมฝั่งแม่น้ำเกอร์นาริงค์ นั้น ได้ถูกทุบและรื้อถอนโดยรัฐบาลท้องถิ่น ด้วยเหตุผลว่า “เถ้าแก่หวังผู้สร้างมณฑปนี้ มิได้ขออนุญาตจากทางการรัฐเปรักแต่อย่างใด”

สรุป จากบทความทั้ง ๒ ส่วน คือ ประวัติและสมิมาตี (จุดละสังขาร) ของหลวงปู่ทวด

ดังกล่าวแล้ว ได้แสดงให้เห็นว่า หลวงปู่ทวดเป็นพระมหาเถระผู้สมบูรณ์ด้วยสี่อาจารย์ตรงดงาม มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส เป็นปราชญ์ในพระพุทธศาสนา เป็นปูชนียบุคคล และเป็นผู้กระทำคุณประโยชน์อย่างมากมายแก่ชาติและพระพุทธศาสนา และได้แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวปัจจัยม้วยของท่าน ที่ได้เป็นที่พึ่งทางธรรมแก่พุทธศาสนิกชนชาวมาเลเซีย ดังที่ปรากฏในบทความสมิมาตี นั้นเอง

ถึงแม้อนุสรณ์สถานบางแห่งของหลวงปู่จะถูกทำลายลงแล้วก็ตาม แต่อนุสรณ์ในจิตคือการระลึกถึงสี่ลาทิคุณของหลวงปู่ยังคงปรากฏชัดอยู่ในจิตของสาธุชนตลอดไป และใครๆ ไม่อาจทำลายลงได้อย่างแน่นอน

ขอบพระคุณ คุณวิบูล เกียรติเมพี ผู้สำรวจเส้นทางนำศพหลวงปู่ทวดกลับบ้าน ที่ได้จัดให้ทั้งข้อมูลและภาพประกอบ
ขออนุญาตและขอบพระคุณ “ภูวดลแดนไทย” ที่ให้ใช้ข้อมูลจากหนังสือสถานการณ์ภาคใต้เมื่อนาวาไทยหลงทิศ และ “อนันต์ คุณารักษ์” ที่ให้ใช้ข้อมูลประวัติของหลวงปู่ทวด

เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
เริ่มสร้างมณฑป - จตุรมุข เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ “สมิมาตี” ได้ถูกทุบและรื้อถอน

ลาชเทวธิดา

น้องขวัญนอนหนุนตักคุณแม่ดูรายการละครธรรมะเกี่ยวกับการทำบุญ
พอละครจบก็เดินไปปิดทีวี แล้วถามคุณแม่เสียงใสทันทีว่า

👤 **น้องขวัญ :** “คุณแม่คะ ทำไม พวกเทวดา นางฟ้า ต้องมาทำบุญกันบนโลกมนุษย์ คุณแม่เล่าวันก่อนนี้ พระมหากัสสปะ ท่านออกจากนิโรธสมาบัติก็มีนางฟ้า ๕๐๐ องค์ มารอดักใส่บาตร และทำวสัฏกะก็ยั้งปลอมตัวมาเป็นคนแก่จนๆ เพื่อจะได้ใส่บาตรท่าน หนูนึกว่าพวกนางฟ้า เทวดา ไม่ต้องทำบุญแล้วซะอีก หรือว่า บนสวรรค์ไม่มีที่ให้ทำบุญหรืออย่างงั้นนะคะคุณแม่”

👤 **คุณแม่ :** “บนสวรรค์ ใครๆ ก็มีความสมบูรณ์แบบ สวยทิพย์สุขกันทั้งนั้น ทำให้หาที่ทำบุญได้ยาก เพราะคนลำบากไม่มีเลย แต่เทพเทวาที่รักดี ท่านก็แสวงหาเนื่อนาบุญที่ดีเพื่อสั่งสมบุญของท่านให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่มีวแต่ นั่งนอนเสวยบุญเก๋าทรงอนะลูก”

👤 “คุณแม่คะ หนูชอบเรื่องนางฟ้าที่มาดักรอใส่บาตรพระมหากัสสปะ แล้วท่านรู้ทัน ถูกไล่กลับสวรรค์ไป สนุกดีค่ะ”

👤 “ งั้นฟังเรื่องของลาชเทวธิดานะลูก สนุกไม่แพ้ตอนที่แล้วค่ะ เกี่ยวกับพระมหากัสสปะด้วย”

👤 “หนูชอบพระมหากัสสปะค่ะ ท่านเป็นพระสาวกที่สันโดษ มัคน้อย ชอบอยู่ป่า และพระพุทธเจ้าก็ให้เกียรติพระเถระท่านนี้มากเลย เล่าเลยคุณแม่คะ”

👤 “สมัยนั้นพระมหากัสสปะอยู่ที่ถ้ำ เข้ามา ๗ วัน ออกจากถ้ำแล้วก็จะไปโปรดคนจนอีกตามเคย ได้เห็นอุบิสนัยอันงามของหญิงชาวไร่ ชาวสาธิตคนหนึ่ง ซึ่งกำลังเด็ดรวงข้าวสาธิตทำข้าวตอกอยู่ ท่านทราบด้วยญาณว่า หญิงนั้นมีศรัทธา มีใจกล้าในการทำบุญ เมื่อทำบุญแล้วจะได้สมบัติมาก”

👤 “โอ้ สาวชาวไร่ผู้ใจบุญ ที่พระเถระท่านเลือกจะมาโปรด”

👤 “พระเถระตกลงใจไปที่นาข้าวสาธิตของเธอ เธอเห็นพระเถระแล้วมีจิตเลื่อมใส นิมนต์ให้

หยุด เอาข้าวตอกมาเกลี่ยลงในบาตร แล้วไหว้ด้วยเบญจางคประดิษฐ์* อธิษฐานว่า ขอให้ได้บรรลุลุทธิธรรมที่ท่านบรรลุแล้ว พระมหากัสสปะก็อนุโมทนา อวยพรว่าจงสำเร็จเถิด”

“อธิษฐานเป็นพระอรหันต์เลย ถือว่าหวังสิ่งสูงสุดประเสริฐสุดเลยนะคะ”

“ใช่จะลูก เธอมีปัญหา พอไหว้พระเถระแล้วเดินกลับ ก็ถูกงูพิษกัดตายที่คันทนานั่นเอง เธอมีจิตเลื่อมใสอย่างนี้ พอตายปุ๊บ ก็ไปเกิดในวิมานทองในภพดาวดึงส์ เหมือนหลับแล้วตื่นขึ้น นุ่งห่มผ้าทิพย์มีนางฟ้าบริวารเป็นพันองค์ ยืนอยู่ที่ประตูวิมานอันประดับด้วยชั้นทองคำ เต็มด้วยข้าวตอกย้อยระย้า”

“โอ้โฮ้ พอตายปุ๊บก็ไปจุติบนสวรรค์ มีวิมานสมบัติ บริวาร พร้อมเลย น่าปลื้มใจแต่เธอคงจะงงนะคะคุณแม่”

“งงแน่นอนลูก เธอคิดว่า สมบัติมากขนาดนี้ เราได้มายังไงหนอ? ได้ทราบว่าเป็นเพราะถวายข้าวตอกแด่พระมหากัสสปะ แต่เธอก็คิดว่า เธอได้สมบัติขนาดนี้เพราะบุญเพียงเล็กน้อย เธอจึงไม่ควรประมาท ควรไปอุปัฏฐากดูแลพระเถระ ทำสมบัติที่ได้นี้ให้ถาวร พอคิดดังนี้แล้วก็ถือไม้กวาด และที่โกยขยะทำด้วยทองคำเขียว

นะลูก ไปกวาดบริเวณที่อยู่ของพระเถระ ตั้งน้ำฉันทน้ำใช้ไว้แต่เช้าตรู่”

“คงจะดีนะคะ”

แต่ก็ใช่ว่าเธอจะได้ทำงานสมใจนะคะ พระเถระท่านเห็นทุกอย่างอยู่ในสภาพเรียบร้อย ตอนแรกท่านเข้าใจว่า ภิกษุหนุ่มหรือสามเณรบางรูปมาทำไว้ให้ ในวันที่ ๒ ก็เหมือนกัน แต่พอวันที่ ๓ ท่านได้ยินเสียงไม้กวาดของนางฟ้าใจบุญ เห็นแสงแว็บๆ ของเธอสว่างอยู่ จึงเปิดประตูออกมาถามว่า “นั่นใคร กวาดบริเวณอยู่?”

“ถูกจับได้อีกแล้ว น่าสงสารนะคะ”

“ใช่แล้วลูก เธอก็ตอบว่า เธอชื่อ ‘ลาชเทวธิดา’ เป็นโยมอุปัฏฐากของท่านไงละเจ้าคะ ท่านก็ว่าอุปัฏฐากชื่ออย่างนี้ท่านไม่มี เธอจึงเล่าความเป็นมาให้ท่านฟัง”

“ตอนเป็นมนุษย์ก่อนตายใช่ไหมคะ”

“ใช่จะลูก พระเถระจึงถามว่า เธอมาทำให้สองวันแล้วรี เธอก็ยอมรับ”

“เธอใจบุญมากเลยนะคะ อยู่บนสวรรค์ก็สุขสบายแล้ว แต่ก็ยังไม่ประมาท ยังชวนขวยในบุญ กลัวบุญจะหมดเร็ว”

“น่าอนุโมทนาจริงๆ เป็นแบบอย่างของผู้ไม่ประมาทนะลูก คนที่สุขสบายแล้ว มักจะประมาทง่าย แต่เธอใฝ่ใจในบุญมากเลย แต่พระเถระก็ไล่เธอไป ท่านว่า จงกลับไปเสียเถิด เทพธิดา ที่ทำแล้วก็ป้อนแล้วไป ต่อไปอย่ามาทำอย่างนี้อีก”

“หนูว่า ท่านคงทำเสียงเข้มๆ เอาจริงแน่เลย ถ้าเป็นหนูคงร้องไห้แงๆ”

“พระเถระ ท่านชื่อตรงต่อพระธรรมวินัยที่สุด นางฟ้าก็อ้อนวอนว่า ขอได้โปรดเถิด ขอ

*เบญจางคประดิษฐ์ คือการไหว้ที่ประกอบด้วยองค์ ๕ คือหน้าผาก ๑ เข้าทั้ง ๒ และฝ่ามือ ๒ จรดลงกับพื้น

ให้เธอได้ทำกิจนี้ต่อไป เพื่อรักษาสมบัติทิพย์ ที่ได้แล้วให้มันคงตลอดไป”

☉ “พระเถระหรือจะใจอ่อน คงยากละ”

☉ “ใช่ค่ะ ท่านว่า ไปชะเถิด อย่าได้มาทำอย่างนี้อีก ท่านขอร้องแกมบังคับ และย้ำว่าการกระทำของเธอไม่เหมาะสมแก่ท่าน พระสงฆ์รุ่นหลังจะตำหนิได้ว่า ได้ยินว่า เทพธิดานางหนึ่งมาปฏิบัติพระมหากัสสปอยู่เป็นประจำ จงไปเสียเถิดแล้วอย่ามาที่นี่อีก นางฟ้าก็อ่อนวอนอยู่หลายครั้ง แต่พระเถระก็ใจแข็ง ในที่สุดท่านกล่าวว่า ‘เจ้ามิได้รู้จักประมาณตนเสียเลย’ ...โดนเอ็ดแล้วละลูก”

☉ “โอ้โฮ...สะเทือนใจ”

☉ “บางทีบอกไม่เชื่อ ก็เลยต้องพูดแรงๆ นางฟ้ามีอาจทนอยู่ได้อีกต่อไป จึงเหาะขึ้นไปในอากาศ สองมือปิดหน้าร้องไห้คร่ำครวญอยู่ว่า ‘ท่านเจ้าข้า โปรดอย่าให้สมบัติทิพย์ที่ฉันได้แล้วต้องพินาศเสียเลย จงอนุญาตให้ฉันทำกรรมดีๆ เพื่อความมั่นคงแห่งสมบัตินั้นเถิด’...เธอร้องไห้เสียงดังเลยนะลูก”

☉ “โอ้ นางฟ้าใจบุญ คงเสียใจมาก”

☉ “พระศาสดาประทับนั่งอยู่ในคันธกุฎี ทรงได้ยินเสียงเทพธิดานั้นร้องไห้ จึงทรงแผ่รัศมี

ไปประจวบประทับนั่งอยู่ตรงหน้าของนาง พลังตรีสุว่า ‘ความสำรวมระวังเป็นหน้าที่ของกัสสปะบุตรของเรา ส่วนการทำบุญเป็นหน้าที่ของผู้ต้องการบุญ การทำบุญเป็นเหตุให้เกิดสุขทั้งในภพนี้และภพหน้า ถ้าบุคคลจะทำบุญ ควรทำบุญนั้นบ่อยๆ’ เห็นไหมละลูก พระพุทธรองค์ทรงห่วงใยคนดี มาตรัสปลอบใจนางฟ้าแล้วละ แล้วที่สำคัญนะลูก เมื่อพระพุทธรองค์เทศนาจบลง เทพธิดาก็ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันในกลางอากาศนั่นเอง”

☉ “เยี่ยมไปเลย ไม่เสียทีที่ศรัทธาในบุญขนาดนั้น แต่ เออ...พระมหากัสสปะท่านก็เคร่งครัดมากเลยนะคะ น่าชื่นชมศรัทธาจริงๆ”

☉ “ใช่จะลูก การสำรวมเป็นหน้าที่ของพระที่ดี การแสวงหาบุญเป็นหน้าที่ของพวกเรา ญาติโยมนะลูก ว่าแต่ พรุ่งนี้จะตื่นมาช่วยคุณแม่เตรียมอาหารใส่บาตรอีกไหมคะ” คุณแม่ลูบศีรษะลูกสาว

☉ “หนูพร้อมเป็นนางฟ้าน้อยๆ คอยช่วยคุณแม่ค่ะ”

คุณแม่และลูกสาวกอดกันแน่น อย่างมีความสุข

พระพุทธภาษิต

ปุลฺลณฺณเจ ปุริ โส กยิรา กยิราเถณ ปุณฺปุณฺนิ ตมฺหิ ฌนฺทํ กยิราถ สุโข ปุณฺณสุส อจฺจ โย ฯ
ถ้าบุคคลจะทำบุญ
ก็ควรทำบุญหรือความดีนั้นบ่อยๆ
ควรทำความพอใจในบุญนั้น
เพราะการสั่งสมบุญเป็นเหตุให้เกิดสุข

ที่มา : ธรรมบท ทางแห่งความดี เล่ม ๒ ของวคิน อินทสระ วรรค ๙ ว่าด้วยบาป เรื่องที่ ๓ ควรทำบุญบ่อยๆ

๑๖๖

๑๖๖ ไมตรีให้กันวันไม้บาน

๑๖๖

ยลฤดู	แสงแดดแรง	แห่งเมฆา
ดอกไม้ฟ้า	เบ่งบาน	सानสีสวย
สวยทั้งภาพ	หอมทั้งกลิ่น	รินระรวย
เอื้ออำนวย	ความสดใส	ในอารมณ์
ราชพฤกษ์	เหลืองอำไพ	ไม้แห่งชาติ
ชมนาด	ขาวละออ	พอเหมาะสม
หางนกยูง	จูงคำแสด	มาให้ชม
แดงอมส้ม	สดสว่าง	กระจ่างตา
เหลืองปรีดียาธร	บานสู้	ชมพูพันธุ์ทิพย์
กลิ่นดอกปีบ	หอมชื่น	รินนาสา
พญาเสือโคร่ง	สีม่วงงาม	อร่ามตา
กระดังงา	ลีลาวดี	ศรีไม้ไทย
ดอกมะลิ	พิกุล	จำปาแขก
ดอกตะแบก	ก็เบ่งบาน	วารแสงใส
ดอกไม้สวย	ช่วยเสริมสุข	ปลดทุกข์ใจ
ส่งไมตรี	ให้แก่กัน	วันไม้บาน

- ❖ วิสัชนาธรรม : การให้ธรรมโอสภกับผู้ป่วยและในฆานศพ
- ❖ พระธรรมเทศนา : กรณียเมตตสูตร
- ❖ ปิณฑุกาวิวัฒน : สัจจมนต์ สัจจะไพบยุคหลังความจริง (ต่อ)
- ❖ ชวนอ่านหนังสือ : สูตร หายใจ
- ❖ ปิณฑุกาวิวัฒน : หลักธรรม กำहि้งาม
- ❖ กวีเมธา : คน - พระ - พื

- ❖ กวีนิพนธ์ : ความรักของพระพุทธรองค์ : ความรักของผู้ครองเรือน
- ❖ ชวนดูหนังสือ : Journey to the West (เสวียนจาง Xuangzang ๒๐๑๖)
- ❖ มอญเทศ - มอญไทย : พระมาลัย ตอน ๓
- ❖ รอยธรรม : หลวงปู่ทวด ตอนจบ
- ❖ ธรรมสำหรับเยาวชน : ลาชเทวริดา